ИШОНЧ

ШУ АЗИЗ ВАТАН — БАРЧАМИЗНИКИ! ЎЗБЕКИСТОН

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси • 9 май 1996 йил, пайшанба • № 37 (284)

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТУРКИЯ АБАДИЙ ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК УЧУН АҲДЛАШДИ

Туркия Президенти Сулаймон Демирэлнинг мамлакатимизга расмий ташрифи иккинчи куни музокаралар, учрашувлар ҳамда воқеаларга ғоят бой ва самарали бўлди.

8 май куни Дўрмондаги қароргоҳда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Туркия Президенти Сулаймон Демирэл раҳбарлигидаги икки мамлакат расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бўлиб ўтди. Президент Ислом Каримов музокаралар чоғида икки мамлакат халқлари ўртасидаги азалий дўстлик ва ҳамкорлик тобора мустаҳкамланиб бораётганини мамнуният билан таъкидлади. Ўзбекистоннинг мустақил мамлакат сифатида жаҳонга юз очишида ҳамда мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақиятини таъминлашда Туркия билан ҳамкорлик муҳим аҳамиятга эгадир. Ўзбекистонда хорижий сармоядорлар учун яратилган ҳуқуқий шарт-шароитлар турк ишбилармонлари учун ҳам айни муддао бўлди. «Коч холдинг», «Язекс», «Ай сел» ва бошқа икки юзга яқин Туркия компания ва фирмалари енгил саноат, озиқ-овқат, машинасозлик, қурилиш соҳаларида ўзбекистонлик шериклар билан муваффақиятли ҳамкорлик қилиб, икки мамлакат халқлари ўртасидаги дўстлик ва қардошликнинг мустаҳкамланишига ҳам катта ҳисса қўшмоқдалар.

Ўзбекистон Президенти мамлакатларимизнинг нафақат савдо-иқтисодий, балки илм-фан, маориф ва маданият соҳасидаги алоқалари ривожи ҳам қувонарли эканини қайд этди. Туркия Президентининг мамлакатимизга ташрифи барча соҳалардаги ҳамкорлик муносабатларини янги босқичга кўтаришини айтди.

Музокаралар чоғида Ўзбекистон раҳбари мамлакатимизда кечаётган иқтисодий ислоҳотлар жараёни, шунингдек айрим минтақавий ва халқаро масалаларга тўхталди. Хусусан, БМТ минбаридан туриб Афғонистонга қурол-яроғни сотишни тақиқлаш тўғрисида билдирган таклифи кўпгина мамлакатлар, жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан ҳам маъқулланаётганини қайд этар экан, бу масалада Туркия Ўзбекистонни қўллаб-қувватлашига умид билдирди.

Туркия Президенти Сулаймон Демирэл аввало, ота юрт аталмиш Ўзбекистонга ташрифидан мамнунлигини ва бу муқаддас заминда ўзига ҳамда Туркия делегациясига кўрсатилаётган ҳурмат ва меҳмондўстликдан миннатдорлигини билдирди. Икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари ўзга мамлакатларга намуна бўларли даражада муваффақият билан ривожланаётганини таъкидлади.

Туркия Ўзбекистон мустақиллигини биринчи бўлиб тан олди. Унинг истиқлолидан ўзбек халқи билан бирга қувонди. Бугунги кунда Ўзбекистонда олтмишдан зиёд мамлакатдан 900 дан ортиқ фирма ва компаниялар Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилаётир. Туркия Президенти ана шу фирма ва компанияларнинг 200 га яқини Туркия компаниялари эканлигидан мамнунлигини қайд этди.

— Ўзбекистон халқи Президент Ислом Каримов раҳбарлигида мустақилликнинг тўрт ярим йилида 20 йилда эришиш мумкин бўлган улкан муваффақиятларни қўлга киритди, — деди, жумладан Сулаймон Демирэл. — Ўз миллий давлатчилигининг барқарор асосларини яратди. Энди мустақилликни мустаҳкамлаш ва тараққиёт сари дадил одимламоқда. Биз Ўзбекистоннинг яқин йиллар ичида юксак ривожланган мамлакатга айланишига аминмиз.

Президент Ислом Каримов ва Президент Сулаймон Демирэл Ўзбекистон Республикаси билан Туркия Республикаси ўртасида абадий дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани имзоладилар. Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А. Комилов ва Туркия экология вазири М. Тошар атроф муҳитни муҳофаза этишда ҳамкорлик тўғрисидаги, Ўзбекистон давлат солиқ қўмитаси раиси Ш. Гатауллин ва Туркия давлат вазири А. Гўкдемир икки ёқлама солиқ олмаслик тўғрисидаги ҳукуматлараро битимларга имзо чекдилар.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Туркия Президенти Сулаймон Демирэл журналистлар билан учрашдилар.

Юртбошимиз журналистларга икки мамлакат расмий делегациялари музокаралари натижалари ва имзоланган ҳужжатлар ҳақида маълум қилар экан, Ўзбекистон ва Туркия халқларини азалий қон-қардошлик ва дўстлик ришталари боғлаб турганини яна бир карра таъкидлади. Айни пайтда икки мамлакат ўртасида савдо-иқтисодий, илмий-техникавий, соғлиқни сақлаш, транспорт, спорт, туризм, террорчиликка қарши кураш ва наркотик моддаларни назорат қилиш соҳаларида ҳамкорлик қилиш борасидаги 30 дан ортиқ ҳужжат имзоланганини қайд этди.

Туркия Ўзбекистондан кўп миқдорда маҳсулот сотиб олаётган ўн мамлакатдан биридир. Ўзбекистон ҳам Туркиядан озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармон, автомобил ва бошқа саноат маҳсулотлари харид қилмоқда. Шуниси қувончлики, 1995 йилда ўзаро маҳсулот айирбошлаш ҳажми 1994 йилдагига нисбатан 75 фоиз ошиб, жами 280 миллион АҚШ долларини ташкил этди.

Мамлакатимизда Туркиянинг ўнлаб йирик компаниялари ўз ваколатхоналарига эгадир. Айни замонда Туркия ишбилармонлари Ўзбекистон иқтисодиётига киритган сармоялар миқдори 300 миллион долларга етгани қувончлидир.

Ўзбекистон раҳбари таълим ва маданият соҳасидаги ҳамкорлик ривожига тўхталар экан, Туркияда ўзбекистонлик, Ўзбекистонда эса туркиялик талабалар таълим олаётганини, мамлакатимизда кўплаб ўзбек-турк лицейлари фаолият олиб бораётганини, санъаткорлар, олимлар ва ёзувчиларнинг ўзаро ташрифлари анъанавий бўлиб қолганини таъкидлади.

Ислом Каримов Туркия Президентининг мамлакатимизга бу галги ташрифи чоғида имзоланган ҳужжатлар ҳақида гапирар экан, абадий дўстлик ва ҳамкорлик ҳақидаги шартнома ғоят муҳимлигини, у амалда Ўзбекистон ва Туркия халқларининг мангу дўстлиги ва ҳамкорлигини таъминлашга хизмат қилишини айтди. Туркия Президенти Сулаймон Демирэл ўз мамлакати дунёдаги кўплаб давлатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик ҳақида ҳужжатлар имзолаганини, аммо уларнинг ҳеч бирида Туркия ва Ўзбекистон ўртасида имзоланган ҳужжатдаги каби абадий дўстлик ва ҳамкорлик нияти қайд этилмаганини эътироф этди. Ўхшаши йўқ бу муҳим ҳужжат икки қардош халқнинг манфаатларига хизмат қилишини таъкидлади.

Президент Сулаймон Демирэл Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов билан дастлабки икки кун бўлиб ўтган учрашув ва музокараларда икки мамлакат ўртасидаги коммуникация, транспорт алоқа тармоқлари муаммоси асосий мавзулардан бири бўлганини айтди. Туркия Марказий Осиё мамлакатлари, жумладан Ўзбекистоннинг Грузиядаги Поти бандаргоҳи орқали Туркиянинг Қора денгиз бандаргоҳларига, улар орқали эса Европага чиқишига тарафдор эканини қайд этди.

Журналистлар Туркия Президентининг Россия, Белоруссия, Қозоғистон ва Қирғизистон ўртасида имзоланган иттифоққа муносабати билан қизиқдилар. Президент Сулаймон Демирэл бу саволга жавобан кейинги пайтда собиқ империяни тиклаш йўлидаги айрим уринишлар нафақат Туркияни, балки барча Европа мамлакатларини ҳам ташвишга солаётганини таъкидлади. Умид қиламанки, деди жумладан, Туркия давлат раҳбари, Россия, Белоруссия, Қозоғистон ва Қирғизистон ўртасида тузилган иттифоқ собиқ империяни қайтадан тиклаш йўлидаги ҳаракат эмас.

Туркиялик журналистлар абадий дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома ҳарбий ҳамкорликни ҳам ўз ичига оладими, деган савол билан Президентларга мурожаат этдилар. Президент Ислом Каримов ва Туркия давлат раҳбари ушбу саволга шартнома икки мамлакат ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришни кўзда тутишини ва ҳеч бир учинчи давлатга қарши қаратилмаганини, шунингдек, ҳужжатда ҳарбий соҳада ҳамкорлик қилиш қайд этилмаганини алоҳида таъкидладилар. Туркия Президенти Сулаймон Демирэл шу ўринда Туркия Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов таклиф этган, БМТ ҳамда кўплаб мамлакатлар томонидан маъқулланаётган Афғонистонга қурол-яроғ сотишни тақиқлаш тўғрисидаги ташаббусни қўллаб-қувватлашини маълум қилди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Туркия Президенти Сулаймон Демирэл журналистларни қизиқтирган бошқа саволларга ҳам атрофлича жавоб қайтардилар.

Амиркул КАРИМ.
(ЎзА).

Суратда: битимларни имзолаш пайти. **Р.НУРИДДИНОВ олган сурат.**

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

МДҲ МАМЛАКАТЛАРИДА

Россия Президенти Б.Ельцин 16 июнга белгиланган сайловлар қатъиян белгиланган куни ўтказилишини маълум қилди. Маълумки, унинг энг яқин ёрдамчиларидан бири Александр Коржаков Президентлик сайловларини ўтказиш муддатини орқага суриш таклифи билан чиққанди. Россия Президенти шу муносабат билан А.Коржаковни кескин огоҳлантирган. Чоршанба куни АҚШ Президенти Б.Клинтон билан телефон орқали мулоқотда бўлган Президент Б.Ельцин олий мартабали ҳамкасбига шу ҳақда хабар қилган. Президентлар ўзаро суҳбат чоғида Чеченистонда уруш ҳаракатларини тўхтатиш ва можарони тинч йўл билан ҳал этиш хусусида ҳамфикрлик билдирганлар.

Б.Ельцин ҳар қандай шароитда ҳам шу ойда Чеченистонга боражагини изҳор этган.

***

Россия ҳарбий самолётлари чоршанба куни Чеченистоннинг жанубидаги қишлоқ-қўрғонларга бир неча бор ҳаво ҳужуми уюштирганлар. Канада радиосининг «ИТАР-ТАСС» агентлигига суяниб айтишича, Урус-Мартан шаҳри ва унинг атрофидаги қишлоқлар нишонга олинган. Воқеалардан хабардор кишининг гувоҳлик беришича, тинч аҳолидан анчагина кишилар ҳалок бўлган, уйлар вайрон этилган. Чечен жангарилари Гойское билан бирга бир қанча қишлоқ-қўрғонларни ҳануз қўлдан бермай турибдилар. Россия қўшинлари уч ҳафтадирки уларни қуршаб олиб, кучли ўққа тутиб келмоқда.

***

Арманистон Президенти Л.Тер- Петросян Хитойдан қайтишда Москвада тўхтаб ўтди. У икки кун мобайнида аввал Россия Бош Вазири В.Черномирдин билан, сўнг Президент Б.Ельцин билан учрашди. Россия Бош Вазири яқинда Арманистонга борадиган ҳукумат делегацияси таркибида бўлади. У ерда дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида икки мамлакат ўртасида битим имзоланиши кутилмоқда. Президент Б.Ельцин Россия ва Арманистон ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари янги босқичга кирмоқда, деб таъкидлади.

***

Молдова Президенти Мирче Снегур мамлакат телевидениеси орқали сўзга чиқиб, парламентни ҳукуматда ўзгаришлар қилишига даъват этди. Депутатлар бу таклифни рад этганлари тақдирда мамлакатда референдум ўтказаман, деб пўписа қилди у. Аграр партия бошчилик қилаётган Молдова парламенти кейинроқ М.Снегур томонидан ҳукуматга қўйилаётган малакасизлик айбини муҳокама қилиш учун тўпланган.

ХОРИЖДА

Хитой ва Европа иттифоқи икки томонлама ҳамкорликни ривожлантириш бўйича қатор битимларни тузишга эришдилар. Ҳужжатлар Европа Иттифоқи делегациясининг Пекинга ташрифи чоғида имзоланган. ХХР Ташқи Ишлар Вазири Цзян Цичень Евроиттифоқ билан алоқалар мустаҳкамланиб бораётганини табриклади. Бироқ, Хитойнинг Жаҳон савдо ташкилоти (ЖСТ)га кириши масаласида ҳали бир битимга келинмади. Евроиттифоқ савдо вакили Леон Бретоннинг айтишича, Хитой яқин орада ЖСТ га аъзо бўлиши даргумон. Зеро, у ҳозир унинг талабларга жавоб бераётгани йўқ. Евроиттифоқнинг таъкидлашича, Хитой чет эллик рақобатчиларнинг ўз бозорига кириб келишига кўпроқ имкон яратиши ва тижорий қароқчиликка чек қўйиши керак экан.

***

Иккинчи жаҳон урушидан кейин ўтган ярим асрдан кўпроқ вақтдан буён Гаагада шу ҳафта биринчи марта халқаро ҳарбий трибунал ўз ишини бошлади. Ҳозирги трибунал олдида боснялик серб Душан Тажич жавоб бераяпти.У Босния уруши давом этаётганида ваҳшийликлар, зўрлашлар, қийноқларни қўллашда айбланмоқда. Д.Тажич ҳарбий жиноятларни содир этганликда айбланаётганлар рўйхатидан жой олган 57 жиноятчининг бири. Ниҳоят қонунларни даҳшатли равишда бузиб, бутун бир миллатни ҳалокатга олиб келган ва жаҳон ҳамжамиятини ларзага келтирганлардан бири одил суд олдида жавоб беряпти, деб ҳайрат билан эътироф этди чет эл журналистлардан бири. Бироқ, рўйхатдагиларнинг бошқалари халқаро трибунал қўлига тушиши амри маҳол...

***

Гаагада ҳозирги замон ҳарбий жиноятчилари халқаро суд олдида жавоб бераётган бўлса, иккинчи жаҳон уруши даҳшатлари ҳам ҳамон дунё халқлари хотирасида ҳозиргидек сақланиб келмоқда. Орадан ярим аср ўтганидан кейингина Австрия ҳукумати миллий-социализм қурбонларига товон тўлаш бўйича миллий жамғармани таъсис этди. Унга ҳозирнинг ўзидаёқ жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида истиқомат қилаётган 20 мингдан ортиқ киши ариза билан мурожаат этган. Ушбу жамғарма маблағларидан товон пули олиш ҳуқуқига ирқи, миллати ва диний эътиқоди учун таъқиб этилганлар, миллий - социалистлар тазйиқидан қочиб, мамлакатни тарк этиб кетганларнинг ҳаммаси эгадир, деди жамғарма Бош котиби шу мазмундаги саволга жавоб бериб.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

8 май куни Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэл мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов ҳамроҳлигида Ўзбекистон Олий Мажлисига ташриф буюрди, Парламент депутатлари билан учрашди.

Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов юксак мартабали меҳмонларни мамлакатимизнинг қонун чиқарувчи олий органига ташрифи билан қутлади.

Туркия Президенти Сулаймон Демирэл Ўзбекистон Олий Мажлисида нутқ сўзлади.

— Бугун ўтмиши, тили, маданияти ва маънавияти уйғун халқларимиз ўртасидаги алоқалар кун сайин ривожланиб бормоқда, — деди Президент Сулаймон Демирэл. — Ана шундай бир пайтда ўзбек халқининг фаровон келажаги учун хизмат қилаётган Ўзбекистон Олий Мажлиси депутатлари билан учрашувим менга алоҳида бир ғурур бағишлайди. Зеро, Ўзбекистон Парламенти ҳур ва демократик давлат қуриш, мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида улкан ишларни амалга ошираётир.

Жумладан, Президент Сулаймон Демирэл мамлакатимиз Парламенти Россия Давлат Думасининг собиқ СССРни қайта тиклашга қаратилган қарорига кескин муносабат билдириб, тегишли қарор қабул қилганини юксак баҳолади. Бу қадам буюк соҳибқирон Амир Темур набираларига хос жавобдир, деди у.

— Президент Сулаймон Демирэл ҳар сафар мамлакатимизга кўплаб тадбиркорлар гуруҳларини олиб келган, — деди Президент Ислом Каримов учрашувда. — Бу сафар эса бир гуруҳ олимлар, маданият арбобларини ҳам бирга олиб келгани бизни жуда қувонтирди. Чунки, биз мустаҳкам мустақиллик биносини барпо этаётган бугунги кунда қардошларимизнинг маънавий мадади, қўллаб-қувватлаши кучимизга куч қўшади. Бундай кўмакнинг ўрнини бошқа ҳеч нарса боса олмайди.

Мамлакатимиз раҳбари Ўзбекистон билан Туркия парламентлари ўртасидаги ҳамкорликни янада равнақ топтириш, ўзаро доимий мулоқотни кучайтириш қардош халқларимиз манфаатларига хизмат қилишини таъкидлади.

(ЎзА).

ТОШКЕНТ БИЛАН ТАНИШУВ

Туркия Президенти Сулаймон Демирэл Президент Ислом Каримов ҳамроҳлигида Алишер Навоий Миллий боғига ташриф буюрди.

Туркия давлат раҳбари ғазал мулки султони Мир Алишер Навоий ҳайкали пойига гул қўйди.

Боғда йиғилган шаҳар жамоатчилиги вакиллари ҳар икки мамлакат раҳбарларини олқишладилар.

Мамлакатимизда Туркия билан ҳамкорликда тузилган «Тошкўчавто» қўшма корхонаси кенг фаолият кўрсатмоқда. Мазкур корхона автомобилларни таъмирлаш, уларга замонавий техник хизмат кўрсатиш ва бевосита автомашиналар савдоси билан шуғулланади. Президент Сулаймон Демирэл қўшма корхона фаолияти билан танишар экан, мазкур корхонанинг келажаги порлоқ эканини таъкидлади.

Шу ернинг ўзида Самарқандда «Самкўчавто» Ўзбекистон — Туркия қўшма ширкатини ташкил этиш тўғрисидаги ҳужжатлар имзоланди.

Туркия Президенти Сулаймон Демирэл ва мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов Тошкент Биржа марказига ҳам ташриф буюрди.

Яқинда бунёд этилган мазкур марказ энг замонавий алоқа ва ҳисоблаш техникаси билан жиҳозланганi ҳамда ҳар жиҳатдан жаҳон андозаларига тўла жавоб бериши боис МДҲда ноёбдир.

Президент Сулаймон Демирэл ва унга ҳамроҳ бўлиб келган туркиялик ишбилармонлар Биржа марказига юқори баҳо бердилар.

Президент Сулаймон Демирэл ва Президент Ислом Каримов Биржанинг фахрли меҳмонлар китобига эсдалик учун дастхат ёзиб қолдирди.

Шу куни Сулаймон Демирэл туркиялик қурувчилар билан ҳамкорликда бунёд этилган «Тошкентленд» кўнгилочар боғига ҳам ташриф буюрди.

***

Туркия Президенти Сулаймон Демирэлнинг Ўзбекистонда бўлиши дастури доирасида унинг рафиқаси Назмия Демирэл хоним Президентимизнинг рафиқаси Татьяна Каримова ҳамроҳлигида Ўзбекистон Санъат музейини бориб кўрди. Бу ерда улар яқинда Францияда намойиш қилинган «Амир Темур ва Темурийлар даврида илм-фан, маданият ва таълимнинг гуллаб-яшнаши» кўргазмасини, шунингдек музейнинг амалий санъат ва Ўзбекистон замонавий рангтасвир санъати бўлимларини томоша қилдилар. Маҳаллий чеварларнинг ишлари Демирэл хонимда катта таассурот қолдирди. У айниқса ўзбек аёлларининг истеъдоди ва бадиий каштa санъатига юксак баҳо берди.

Сўнгра фахрли меҳмон пойтахтдаги Марказий кўргазмалар залида бўлди. Бу ерда намойиш қилинаётган архив материалларининг фотосуратлари ва Туркиянинг машҳур суратчи рассоми Эргун Чағатойнинг асарлари ўтмишни ҳозирги кун билан боғлаб тургандек — архивдан олинган деярли бир аср олдинги оқ-қора суратлар қаторида туркиялик моҳир суратчининг рангли ишлари намойиш қилинмоқда. Уларда ўша оқ-қора тасвирдаги ёдгорликлар, манзаралар ҳозирги кунда суратга туширилгандек таассурот уйғотади.

Шу куни Назмия Демирэл хоним республика Моделар марказида хотин-қизлар кийимлари тажаммули намойишида ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ҲАМКОРЛИКНИНГ ЯНГИ УФҚЛАРИ

Туркия Республикаси Президенти Сулаймон Демирэлнинг Ўзбекистонга ташрифи доирасида 8 май куни Тошкентда бизнес-семинар ўтказилди. Унда Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг масъул ходимлари, вазирликлар, идоралар, компаниялар, корпорациялар, уюшмалар раҳбарлари, шунингдек Туркия савдо-саноат доираларининг вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов семинарни очар экан, мамлакатимизда ислоҳотлар қандай амалга оширилаётгани ҳақида гапириб берди. У икки давлат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқалар муваффақиятли ривожланаётганини таъкидлади. Республикамизда ўнлаб Ўзбекистон-Туркия қўшма корхоналари ва Туркия сармояси асосида ташкил этилган 20 дан ортиқ фирма ишлаб турибди.

Семинарни очиш маросимида сўзга чиққан Туркия-Ўзбекистон тадбиркорлик кенгаши раиси жаноб Тунч Улуғ турли соҳаларда икки мамлакат ҳамкорлиги ривожланаётганидан мамнунлигини изҳор этди. У савдо-саноат доиралари вакилларининг ҳозирги учрашуви ўзаро фойдали алоқаларни янада ривожлантиришга хизмат қилишини таъкидлади.

Бизнес-семинар расмий равишда очилганидан сўнг унинг иштирокчилари ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларида, савдо ва бошқа йўналишларда ҳамкорлик имкониятларини ўрганиш мақсадида секцияларда иш бошладилар. Ўзбекистон ва Туркия савдо-саноат доиралари вакилларининг учрашуви иккала мамлакатнинг ўзаро фойдали алоқаларига янги уфқлар очади.

(ЎзА).

Ислоҳот одимлари

НАМАНГАН МЕБЕЛИНИНГ ДОВРУҒИ

Ўзбекистон узоқ давом этган қарамликдан озод бўлиб, мустақилликни қўлга киритгач, кенг кўламдаги иқтисодий ислоҳотлар бошлаб юборилди. Ўйлайманки, бу билан жуда тўғри йўл тутилди. Ҳозир корхоналар аста-секин давлат тасарруфидан чиқарилиб, хусусий қўлларга топширилмоқда. Корхонамиз жамоаси янгича шаклда иш юритишидан аввал ҳиссадорлик жамиятига оид қонун-қоидалар, меъёрий ҳужжатларни ўрганди ва шу асосда тегишли тадбир белгилади. Чунончи, янгича йўналишдаги энг муҳим вазифа - бу мавжуд мол-мулкларни тўғри баҳолашдан иборат эди. Бинобарин, барча асосий маблағлар, тугалланмаган қурилиш ҳамда 1995 йилда ҳисобдан чиқарилиши кўзда тутилган воситалар қайта кўрилиб, акция чиқаришга тегишли бўлган фонд қиймати аниқланди. Авваллари хўжаликда неча йил ишлаган бўлсак ҳам, ундаги мулкимиз қанча-ю бундан қай тариқа манфаатдорлигимизни билмасдик. Охири тушуниб етдикки, жамоамиз ҳиссадорлик жамиятига айланса, бизнинг улушимиз ҳам аниқ ва равшан буларкан. Қолаверса, меҳнатимизга яраша неча фоиз фойда олишимиздан ҳам хабардор бўлиб борарканмиз. Бу эса, жамоамизнинг ҳар бир аъзосида меҳнатга нисбатан муносабатини ўзгартирди ва тобора унумлироқ ишлашга, тежамкор бўлишга ундади.

Шу тариқа дастлабки тайёргарлик босқичидаги ўрганишлар самараси ўлароқ, корхонамиз мулкининг умумий қиймати 6 миллион 490 минг сўмга баҳоланиб, шу маблағ бўйича 6490 дона ҳар бирининг номинал қиймати 100 сўмга тенг бўлган 100 дона имтиёзли ва 6390 дона оддий акция чиқарилди. Оддий акциянинг 52 фоизи давлат ихтиёрида бўлиб қолган, 48 фоизи корхона ходимлари ўртасида ҳар кимнинг ихтиёри ва имкониятига қараб тақсимланди. 100 дона имтиёзли акция эса, асосан, корхона фахрийларига, шу ердан нафақага чиққанларга бепул тарқатилди. Мана ҳозир корхона ҳиссадорлар қўлига ўтганига бир йилдан ошди. Юқоридан келадиган аввалги буйруқбозликлар, режалаштиришлар йўқолди. Илгари қайси маҳсулотни ишлаб чиқариш, уни кимга сотиш юқоридан белгиланиб, қаттиқ назорат остига олинган бўлса, буларнинг ҳаммаси бугун жамоатчилик ихтиёрига ўтган. Муҳими шуки, корхона давлат тасарруфида бўлган даврларда иш ҳақи фондидан ошиқча тўловларни олиш учун марказма-марказ чопиб, розилик олинганидан сўнггина, ҳақ тўланар эди. Эндиликда эса қанча даромад кўрилса, ҳаммасини олиш мумкин. Бу эса 1995 йилда корхона жамоасининг ўз олдига қўйган барча вазифаларни ортиғи билан уддалашини таъминлади. Чунончи, мебель ишлаб чиқариш режаси 124, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш 103 фоизга адо этилди.

Бозор шароитида талаб ва таклифни ўрганиш муҳимдир. Мебелсозлар қандай маҳсулот ишлаб чиқаришни шарт-шароитга, аҳолининг эҳтиёжига қараб, ўзлари белгиламоқдалар. Масалан, ўтган йил давомида ишлаб чиқарилаётган барча турдаги мебеллар янгиланди. Корхонанинг 4-цехида тайёрланаётган нақшинкор стул эса республика кўргазмасида фахрли биринчи ўринни эгаллади ва вазирликнинг пул мукофоти билан тақдирланди. Емакхона йиғмаси, кабинет йиғмаси ҳам серхаридор маҳсулотлардан бўлиб турибди.

Буромадга қараб даромад, деганларидек, ишлаб чиқаришдаги ютуқлар даромадга барака киритмоқда. Ишлаб чиқариш унумдорлиги ҳар бир киши ҳисобига 75556 сўмни ташкил этиб, ўртача маош миқдори ўтган йилдагига нисбатан 2 баробар ёки 1111 сўмга кўтарилди. Сарф-харажатларни чегириб ташлаганда, олинган соф фойда ҳисобидан 100 сўмлик акция учун қўшимча равишда яна шунчадан дивидент тўланди.

Тан олиш керакки, собиқ СССР парчаланиб, иқтисодий алоқаларнинг мушкуллашганлиги хом-ашё жабҳасида муаммолар туғдирди. Аммо интилганга толе ёр, деганларидек, республика ҳукумати, «Ўзбек мебель» давлат ҳиссадорлик жамияти кўмагида қийинчиликлар қадам-бақадам ҳал этилмоқда. Бизга шу нарса таскин берадики, корхонамиз жамоаси асосан кўп йиллардан бери ишлаб келаётган қўли гул ҳунармандлардан иборат. Ишчи-хизматчиларимизнинг ақл-заковати, мардонавор меҳнати ва ёғочга жон бағишлашга қодир санъатлари билан шубҳасиз, қийинчиликларни енгиб ўтамиз деб ўйлайман.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Касаба уюшмаларида

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯНИ КУЧАЙТИРИБ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясида республика ногиронлар жамиятининг қурултойи бўлиб ўтди. Жамият раиси Содиқжон Убайдуллаев мазкур жамиятнинг ҳисобот давридаги фаолияти ҳамда бозор иқтисодиёти шароитларида унинг ишини янада жонлантириш истиқболлари мавзусида маъруза қилди.

Қурултойда маърузачи ва сўзга чиққан нотиқлар қайд қилиб ўтишганидек, ўтган давр ичида жамият фаолиятида сезиларли ўзгаришлар бўлиб ўтди. Хусусан, ногиронларнинг ижтимоий ҳимояси анча яхшиланди, уларнинг ижтимоий муҳофазаланиши учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилди. Республика ногиронларининг ҳар бири қонунларда белгилаб қўйилган ҳуқуқлардан ва имтиёзлардан тўлиқ фойдаланмоқдалар. Айни пайтда ногиронлар жамияти фаолиятида ечимини кутаётган айрим муаммоларга алоҳида эътибор қаратилди.

Қурултойда Ўзбекистон ногиронлар жамиятининг янги Низоми қабул қилинди. Жамиятнинг раҳбар органлари сайланди. Республика ногиронлар жамиятининг раиси қилиб яна С.Убайдуллаев сайланди. Кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Қурултой ишида Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Х.Жўраев, республика касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг раиси Ҳ.Жамолов иштирок этдилар.

Қурултой сўнгида унинг қатнашчилари Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театрига ўтдилар. Бу ерда улар учун катта концерт берилди.

Ж.ХОЛМАТОВ.

Касаба уюшма ҳаёти

ФОЙДАЛИ МАШҒУЛОТЛАР

Ҳар бир ёмоннинг бир яхшиси ва аксинча, ҳар яхшининг бир аммоси бўлади. Бозор иқтисодиёти муносабатларига шиддат билан кириб бораётган республикамизда бошқа касб соҳибларига нисбатан кўпроқ халқ таълими ходимлари ижтимоий ҳимояга муҳтождирлар. Бу соҳа кишиларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш зарур ҳисобланади, зеро мустақил республиканинг малакали авлодини тайёрлаб берадиган бирдан-бир тизим халқ таълимидир.

Иқтисодиётнинг замонавий тамойилларига кириб борар эканмиз, халқ таълими тизимидаги ходимларни ижтимоий томондан ҳимоялаш билан бирга, уларни янгича ишлаш усулларига кўниктириб бориш ҳам муҳим масалалардан ҳисобланади. Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаларининг Марказий Қўмитаси бу жабҳада бир қатор ишларни амалга оширди. Хусусан, тармоқ касаба уюшмаларининг II съездида қабул қилинган қарорларга асосан, Марказий Қўмита республика ҳудуди бўйича махсус ўқув-семинарларни ташкил этди.

Андижон, Тошкент, Термиз ва Жиззах шаҳарлари бўйлаб касаба уюшма фаоллари учун ўтказилган семинарларда ўқитув услуби, мактабларнинг моддий базаси, меҳнат муносабатларида тадбиркорлик хусусиятини намойиш этиш ҳақида тўхтаб ўтилди.

Шуниси аҳамиятлики, семинарлар фақат умумий йиғилиш тарзида ўтказилмасдан, балки алоҳида гуруҳларга бўлиниб ҳам ташкил этилди. «Халқ таълими» ҳамда «Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари» деб номланган иккита гуруҳ мавжуд муаммоларнинг ҳал қилиниши йўллари хусусида келишиб олишди.

Асосий маъруза билан сўзга чиққан тармоқ касаба уюшмалари Марказий Қўмитасининг раиси И.Абдуғаниев соҳада йиғилиб қолган бир қатор муаммоларни махсус диаграмма, жадвал ва кўргазмали қуроллар воситаси билан таҳлил қилиб берди. Маърузада касаба уюшмаларининг бошланғич ташкилотлари хусусида алоҳида тўхталиб ўтилгани ҳам бежиз эмас. Чунки, ҳар қандай тажриба ва самарали ўзгариш, биринчи навбатда, бошланғич ташкилот фаолиятидан бошланади.

Маълумки, Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятига кириб бораётган мустақил давлатлардан ҳисобланади. Шу туфайли республикада нафақат иқтисодий, балки ижтимоий-сиёсий ва ҳуқуқий ислоҳотлар ҳам тенг равишда олиб борилаётир. Сўнгги 2-3 йил мобайнида меҳнат шароитлари, ҳақ тўлаш, жамоа шартномаларини тузиш, ҳуқуқий муносабатларда жаҳон андозалари даражасига чиқишга интилмоқдамиз. Семинарларда сўзга чиққан ҳуқуқшунослик фанлари доктори, профессор М.Файзиев, фалсафа фанлари доктори, профессор Т.Тошпонов ўз маърузаларида ана шулар хусусида тўхталишди. Шунингдек, анжуман иштирокчиларига махсус қўлланма ва меъёрий ҳужжатлар тарқатилди.

Айрим жойларда ўқитувчиларга ойлик маоши ўз вақтида берилмаётгани ҳақида ўқув машғулотларида эслатиб ўтилди. Аксарият туман ва вилоят молия идораларининг ўз вазифасига масъулиятсизлиги, банк тизимидаги бошбошдоқликлар, қолаверса, янги «Меҳнат қонунлари Кодекси»да талабалар манфаати ишлаб чиқилмаганлиги алоҳида таъкидланди. Халқ таълими вазирининг муовини М.Султонов ҳамда олий ва ўрта махсус таълим вазирининг муовини К.Аллаев таълим тизими хусусида гапиришар экан, уни жаҳон андозалари талабига тенглаштириш зарурлигини қайд этдилар. Ана шу муаммоларнинг ҳал этилиши жараёнлари ҳақида эса семинарда сўзга чиққан Марказий банк ҳамда республика солиқ бошқармасининг вилоят бўлинмалари мутахассислари атрофлича маълумот беришди. Шундан келиб чиқиб, маҳаллий банк хизмати ходимларига махсус таклиф ва тавсиялар берилди, ҳамда халқ таълими тизимидаги ходимларнинг ўз вақтида ойлик маошини олишини шахсан назорат қилиш талаб этилди.

Семинар якунида қатнашчилар билан амалий ўйин-машғулотлар ўтказилиб, саволларга тўлиқ жавоб берган ҳамкасбларга Марказий Қўмитанинг махсус сертификатлари топширилди.

Шуни эътироф этиш керакки, ўтказилган ҳар бир семинарда вилоят ҳокимининг муовини, туман, шаҳар ва вилоят халқ таълими бўлимининг бошлиқлари, олийгоҳ ректорлари иштирок этишди. Семинарда қўйилган муаммолар касаба уюшмалари тармоқ Марказий Қўмитаси томонидан умумлаштирилиб, тегишли вазирлик ва идораларга юбориладиган бўлди.

Марказий Қўмитамиз томонидан ўтказилган семинарлар натижаси кўрсатиб турибдики, бозор иқтисодиёти шароитларида фаолият кўрсатаётган касаба уюшмаларидан замон янгича тажрибалар, ноанъанавий иш услубини талаб қилмоқда. Мазкур талабларга жавоб бериш учун эса, биринчи навбатда, касабақўм ходимларининг малакасини ошириш, уларнинг билимини кенгайтириш муҳим масалалардан ҳисобланади. Тан олиш керакки, касаба уюшмалари таълим ва фан ходимлари Марказий Қўмитасининг ташкил этаётган ўқув-машғулотлари ана шу вазифани бажараётганлиги билан аҳамиятлидир.

Таваддуд АЪЛАМОВА,
Ўзбекистон Республикаси таълим ва фан касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси раисининг ўринбосари.

Ахборот

ХАЛҚАРО СЕМИНАР

Тошкентда автомобил транспорти ва саноатига бағишланган биринчи халқаро семинар ўтказилди. Оврупо иттифоқи ҳомийлигида ўтказилган ушбу семинарда хорижий мамлакатлардан кўпгина вакиллар қатнашдилар. «Рено», «Даймлер-Бенц», «Ивеко», «ФИАТ», «Дойче-банк», «Чейз Манхеттен банк», шунингдек республика вазирликлари ва идораларининг вакиллари анжуманда муҳокама қилинган масалаларга катта қизиқиш билан қарадилар. Семинарни «Узавтотранс» корпорацияси уюштирди.

Семинарда TACIS/TRASEKA Дастури лойиҳасига асосий эътибор қаратилди. Мазкур лойиҳада Оврупо, Кавказ ва Марказий Осиё мамлакатларини бирлаштирувчи янги транспорт йўлагини барпо этиш назарда тутилмоқда. Бу эса Ўзбекистон учун Каспий денгизига ва сўнгра Қора денгизга чиқиш муаммосини ҳал қилиш имконини беради. Лойиҳада автомобил, ҳаво ва темир йўл транспортига оид яхлит кўмакчи тармоқларни ривожлантиришда ёрдам кўрсатилиши ҳам эътиборга олинган. Бу ниятни амалга ошириш учун автомобил йўллари сифатини яхшилаш, автомобилларнинг техник ва сервис хизматини дуруст йўлга қўйиш лозим бўлади. Бошқа бир лойиҳа, яъни «Долфин» лойиҳаси ҳам ана шу муаммони ҳал қилишга ёрдам беради. У жаҳон андозаларига мос бўлган йўл сервисини ривожлантиришни назарда тутади.

Шу тариқа Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлар билан савдо-сотиқ,иқтисодий алоқаларини кенгайтириш сари кенг уфқлар очилади.

Темур ТУРСУНОВ.

МАТБУОТ КЛУБИДА УЧРАШУВ

Республика Амалий алоқалар марказида матбуот клуби ташкил этилиши муносабати билан журналистлар, оммавий ахборот воситалари, радио ва телевидение ижодий ходимларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Марказ директори Шуҳрат Охунжонов йиғилиш қатнашчиларини табриклаб шундай деди:

— Матбуот клубини ташкил қилишимиздан мақсад-республикамиздаги ислоҳотларнинг бориши, кичик, ўрта ва хусусий корхоналарнинг ривожланиши, ишбилармон ва тадбиркорларнинг олиб бораётган ишлари, уларни ривожланган мамлакатлар тажрибаси билан таништириш. Европа ишбилармонлари билан мулоқот қилиш ҳамда иқтисодий ҳамкорлик фаолиятларини кенгайтириш масалаларини ҳал қилишдир.Клубда республикамизда корхоналарни давлат тасарруфидан чиқариш, турли шаклдаги мулк эгаларини вужудга келтириш, қўшма ва кичик, ўрта ҳамда хусусий корхоналарни кўпайтириш, чет эл инвестицияларини жалб қилиш, пировардида маҳсулот ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва уларни чет элларга экспорт қилиш муаммоларини ўрганиш назарда тутилади. Ана шу жараённи матбуотда кенг ёритишга эришиш керак. Ниятимиз дўстона учрашиб, ўзимизни қизиқтирган муаммолар хусусида эркин фикр алмашишдир.

Шундан сўнг матбуот ва марказ ходимлари ўзаро фикр алмашдилар. Ана шундай учрашувларни мунтазам ўтказиб туриш ҳақида келишиб олинди.

Ш. ШОБИЛОЛОВ,
«ИШОНЧ» мухбири.

Долзарб мавзу

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, ҳаётимизнинг ҳамма жабҳаларида ислоҳотлар зарурияти пайдо бўлди-ки, бу масалага ҳукуматимиз алоҳида аҳамият бермоқда. Қабул қилинган кўплаб Фармонлар ва Қарорлар бунинг далилидир. Бу борада муҳим жабҳалардан бири Давлат қонунчилигидир.

Тошкент вилояти, Зангиота тумани прокурорининг катта ёрдамчиси, адлия маслаҳатчиси Рустам Рашидов билан «Ишонч» мухбири қилган суҳбат ана шу мавзуда бўлди.

ҚОНУНЛАР УСТИВОРЛИГИ ЗАРУР

- Рустам Маҳмудович, Ўзбекистон бугунги кунда ўзининг шон-шуҳрати билан деярли бутун жаҳонга танилган мамлакатлар қаторига қўшилди. Мустақилликка эришганимиздан бери эълон қилинган Республика Президенти Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари, Ўзбекистон Республикасининг қонунлари Сиз хизмат қилиб турган туманда қандай бажарилянти? Умуман, қонуннинг устиворлиги ва унга ҳамма риоя этишига эришиш учун нима ишлар қилиниши керак деб ўйлайсиз?

- Ўзбекистон мустақилликка эришганидан буён давлатчиликнинг асоси бўлган фармонлар, қарорлар, қонунлар олий ҳокимият органлари томонидан муттасил қабул қилиб келинмоқда. Бу жараёнлар эса прокуратура ходимлари олдига катта масъулият юклайдики, бу энг аввало қонун устиворлигини таъминлашда ўз ифодасини топади. Қонунчилик - давлат устуни. Қонун олдида барча баробар бўлиши ва халқ ибораси билан айтганда, «ҳам шоҳ, ҳам гадо» унга баравар бўйсунмоғи шарт. Ҳар бир инсон қонунни билиши, уни ҳурмат қилиши ва уни ҳамма нарсадан устун қўйиши билангина бунга эришиш мумкин. Яъни қонунлар моҳияти ҳуқуқий билимлар ҳар бир фуқаро онгига, қалбига чуқур сингдирилиши керак. Эълон қилинаётган фармону қонунларнинг аҳамиятини фақатгина раҳбар шахсларга етказиш билан қаноатланмасдан, балки ҳар бир фуқаронинг онгига сингдириш катта аҳамиятга молик. Бу иш билан, менинг фикримча, прокуратура ходимларининг ёнига бутун жамоатчилик жалб қилинса яхши натижаларга эришган бўлардик. Бу йўсиндаги иш қонунбузарликка йўл қўйган раҳбарми, фуқароми-барчанинг қонун олдида баробар жавоб беришини таъминларди.

- Рустам Маҳмудович, шу борада аҳоли ўртасида қандай иш олиб борилмоқда ва уларнинг таъсирчанлиги хусусида нималар дея оласиз?

- Аввало ҳозирги иқтисодий қийинчилик шароитида туманимизда аҳолини иш билан таъминлашга алоҳида аҳамият берилянти. Бугунги кунда туманда истиқомат қилаётган 140 842 кишидан ишга яроқлиси 74826 киши бўлса, ишламаётганлар 7 455 кишини ташкил қилади. Ўтган 1995 йилда 40 нафар фуқарога ишчи гуруҳининг мажлиси билан «ишсиз» мақоми берилди. Булардан бир кишига ишсизлик нафақаси белгиланди, 37 киши қайта касб олиш учун ўқитилди, 2 киши эса муддатидан олдин пенсияга чиқарилди. Бундай ишлар туманимизда маҳалла қўмиталари ҳамда халқ таълими бўлими, хотин-қизлар қўмиталари билан биргаликда қилинади. Фуқароларни иш билан таъминлашда «Меҳнат биржаси» фаоллик кўрсатиши лозим. Аммо корхона ва ташкилотлар «Меҳнат биржаси»га бўш ўринлар тўғрисида вақтида ва доимий равишда маълумот бермаётганликлари ва айрим ҳолларда фуқароларни ишга қабул қилмаганликлари аниқланиб, 20 та корхона раҳбарларига мажбурий кўрсатмалар берилди. Битта фуқаро ишдан ғайриқонуний бўшатилганлиги ҳам аниқланиб, қайта ишга тикланди.

- Туманда ёшлар тарбиясига аҳамият қай даражада? Уларни бозор иқтисодиёти шароитида ҳаётга тайёрлаш масаласида қийинчиликлар оз бўлмаса керак? Прокуратуранинг бу жабҳадаги вазифаси нимадан иборат?

- Жуда ўринли савол. Ҳақиқатдан ҳам, бугунги кунда ёшлар тарбияси долзарб масала бўлиб турибди. Ўрнимизга келаётган авлодни ҳозирдан тарбиялаш, юртимизга керакли инсон қилиб вояга етказиб бериш - халқимиз олдида турган асосий мақсад. Шуларни назарда тутиб, прокуратурамиз ички ишлар органи, ҳокимият қошидаги вояга етмаган болалар билан ишлаш комиссияси, хотин-қизлар ва маҳалла қўмиталари билан биргаликда амалий ишлар олиб бормоқда.

Сир эмас, туманимизда кўп бўлмаса-да, носоғлом оилалар, минг афсус, учраб туради. Ота-оналар ичкиликка берилиб, қаровсиз қолган, қариндошлар назорати остидан чиққан болаларни кўча «тарбиялай» бошлайди ва бундай ҳол болаларни ҳуқуқбузарлик ва жиноятга қўл уришга олиб келади. Прокуратура бу каби оилаларни аниқлаб, рўйхатга олиб, оила аъзолари билан суҳбатлар ўтказади, тушунтириш ишларини олиб боради, чоралар кўради.

Бизда 37 та мактаб, битта техника билим юрти бор. Бу ерларда билим ва тарбия олаётган болалар тақдири ҳамиша назоратимиз остида бўлишига ҳаракат қиламиз.

Аммо ҳар бир ишнинг битта «лекини» бўлиши мумкинлигини назарда тутиб, шуни айтмоқчиманки, туманимизда ёшлар тарбияси учун энг зарур спортга, турли тўгаракларга муҳтожлик катта, лекин иқтисодий мураккабликлар туфайли шуларни ривожлантириш ишларида ҳам қийинчилик бўлаяпти.

Мен нафақат ўзимизнинг туманда, балки барча жойларда ёшларимизни спорт ва ҳар хил тўгаракларга жалб қилиш йўлларини топиб, уларни банд этилишларини истардим. Чунки бола ўзи севган, ўзи қизиққан биронта иш билан машғул бўлса, ёмон йўллардан нари бўлади, озми-кўпми назорат остида бўлади. Демак, жиноятчилик қилиш учун имконият йўқолади.

Айниқса, қишлоқ шароитида болаларни қизиқтирадиган тадбирлар яратиш, ўтказиш ёшларни эмоционал тарбиялайди, умумий дунёқарашларини такомиллаштиради, завқли қилади. Бунинг учун эса фақатгина фидойилик талаб қилинади, холос.

Мана шу ерда яна бир насада тўхталиб, юқоридаги саволга бир оз бўлса-да қайтсак. Яъни, «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида»ги қонун туманимизда ўспирин ёшлар билан ҳам боғлиқлиги тўғрисида тўхталмоқчиман. Бу борада прокуратурамиз маҳалла қўмиталари, халқ таълими бўлими билан биргаликда маҳаллаларда ёшлар билан мулоқотда бўлиб, 8 синфни битирган болаларни «Меҳнат биржаси» билан боғлаб, уларга касб ўргатиш, тарбиялаш, ўқитиш, стипендия билан таъминлашга катта аҳамият беряпти. Шу йўл билан ҳам биз ёшларнинг туманимиз чегарасида жойлашган «Отчопар» бозорида кўплаб ўралашиб қолишининг олдини олаяпмиз.

- Ҳозирги кунда кўплаб аҳоли, айниқса ёшларда бозорга қизиқиш ва эҳтиёж катталиги ҳис этиляпти. Ҳатто, мактаб, ўқиш эвазига...

- Бу жиддий муаммо. Биз, катталарнинг вазифаси - янги, бозор иқтисодиёти шаклланиб бораётган даврда ёшларимизга иқтисодий фаолият юритишни ўргатиш, тадбиркорлик лаёқатларини сингдириб боришдан иборат деб ўйлайман. Чунки ёшлар ўртасида бир сўмни нима қилиб бўлса ҳам икки сўм қилиш керак деган интилиш пайдо бўлган. Барча болаларнинг онгига «бой» бўлиш истаги сингиб боряпти, аммо бу бойлик ҳалоллик йўли билан амалга ошмоғи кераклиги ҳақида фикрлаш оз. Натижада, аста-секин жиноятлар содир бўла бошлайди. Ана шунда ёшлар ҳаётда қонун устиворлиги ҳақида билимга эга бўлсалар, ҳар қандай қонунбузарлик, ҳуқуқбузарлик оқибатда жавобгарликка олиб келишини билсалар, аминманки, ҳеч қачон қонунга зид ишлар қилмайдилар.

Бунинг учун эса ёшлар билан ҳатто-ки, боғча ёшидан бошлаб аҳлоқий ва айни пайтда ҳуқуқий тарбия ишлари олиб борилса, айни муддао бўларди.

- Зангиота тумани асосан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан банд бўлган туманлардан бири. Жамиятимизнинг деҳқонлар қатламига мансуб ёшларнинг турмуш тарзи шаҳарда истиқомат қилаётган ёшлар ҳаёт маромларида сезиларли фарқ бор, албатта. Сиз хизмат қилаётган туманда шу фарқ сезиларлими?

- Туманимизда жами 32 тадан ортиқ деҳқончилик ва фермерлик хўжаликлари мавжуд. Текширув натижасида 6 таси йиллар давомида фаолиятсиз бўлиб қолганлиги аниқланди. Бу ачинарли ҳол. Чунки кишилар бир оз фикр юритса, ҳаракатини аямаса, тадбиркорликни ўрганса - ҳар қандай хўжаликни ўз меҳнати билан тўғри йўлга қўяди, яхши даромадга эга бўлади. Яъни, ҳам ўзи фойда кўради, ҳам давлатга нафи тегади. Аммо энг асосий фойдани ёшларнинг тарбиясидан топади. Бизнинг халқимиз - деҳқон халқ. Ерсиз, ер ишловисиз ҳаётимизни тасаввур этиб бўлмайди. Биз ер билан тарихий боғланганмиз. Шунинг учун халқимизнинг нони ҳамиша бут бўлган. Шуларни назарда тутиб, биз олдимизга асосий вазифалардан яна бирини қўйганмиз - бу фермер-деҳқонларни тарбиялаш, ёшларда, ўсиб келаётган авлод юрагида ерга нисбатан меҳр уйғотиш. Ҳалол меҳнат орқали бозор билан боғланиш - деҳқонни ахир азалдан улуғлаб келган. Бозоримизни бой ва обод қиладиган инсонлар - бу деҳқонлардир. Қишлоққа ўз ҳақ-ҳуқуқини билган, қонун қадрини, аҳамиятини билган, унга риоя қилган, илм даражаси билан шаҳар ёшларидан қам бўлмаган, техникани тубтубигача тушуниб етадиган билимдон ёшлар керак. Билим олиш жиҳатидан шаҳарли ва қишлоқли ёшлар орасида ҳеч қандай фарқ бўлмаслиги керак деб ўйлайман. Турмуш тарзини яхшилаш эса, албатта, аввалambор, ҳар бир киши, қолаверса, ҳар бир туман, қишлоқ аҳлининг ўзига боғлиқ.

Энди суҳбатимизнинг охирида шуни яна айтмоқчиманки, мамлакатимиз тикланишининг жиддий жараёнларини бошдан кечирмоқда. Бу эса барчамизнинг масъулиятимизни оширади, биздан софдил меҳнат, жонбозлик, ташаббускорлик, ўз ишимизга садоқат билан ёндошмоқликни талаб этади.

Мен прокуратура тизимининг ходими сифатида қонун устиворлигини ҳар ким баравар англаб, амалда риоя этишга даъват этаман. Зеро, қонун устивор бўлган юртимиз буюк ва обод юртлардан бири бўлиб қолишига ишонаман.

Суҳбатдош: М.МУҲАМЕДОВА.

Central Asia agro food 96

Тошкентдаги Ўзбекистон кўргазмалар Марказида Central Azia agrofood - 96 кўргазмаси очилди. Марказий Осиё республикаларида қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати деб аталувчи бундай халқаро кўргазма Тошкентда илк бор ўтказилаётир. Германиянинг «Фертрейд Мессе уид Аусштелунг Гибх» фирмаси Ўзбекистон кўргазмалар маркази билан биргаликда ўтказаётган бу тадбирда дунёнинг 70 мамлакатидан 85 дан зиёд фирма вакиллари иштирок этмоқдалар. Кўргазмада Австрия, Чехия, Дания, Франция, Германия, Гуржистон, Буюк Британия, Можористон, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Нидерландия, Польша, Россия, Испания, Швецария, Туркия, Украина, АҚШ ва Ўзбекистон вакиллари қатнашмоқдалар. Улар новвойхона ва пиво заводлари учун янги ускуналар, турли-туман озиқ-овқат маҳсулотлари, шарбатлар, ичимликлар ва ширинликлар ва уларга оид технология турларини намойиш қилмоқдалар.

Замон МИРЗО.

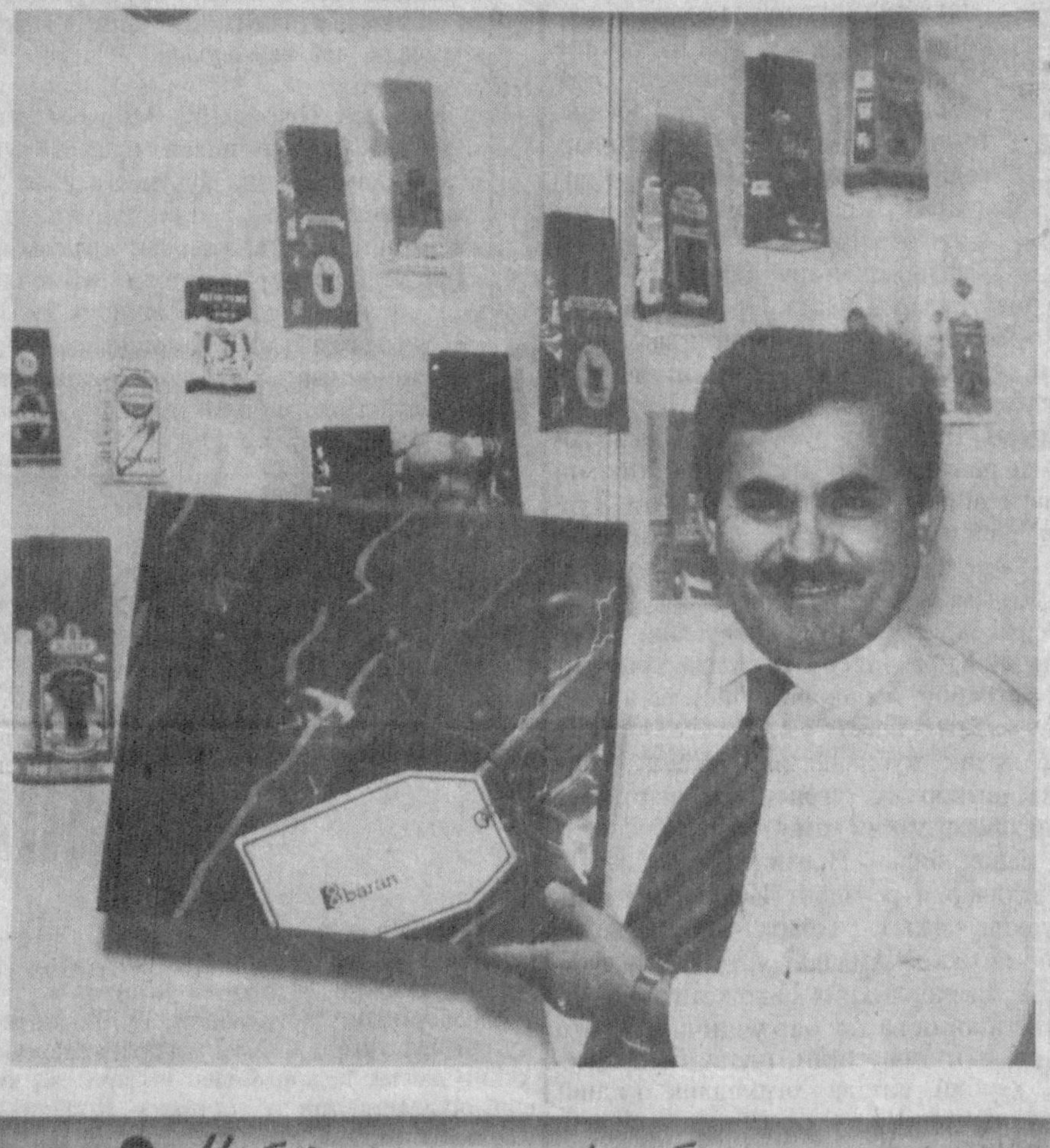

Суратда: кўргазманинг Туркия бўлими иштирокчиси Аҳмад Йилмаз.
Р.ГАЛИЕВ туширган сурат.

Истеъмолчи манфаати муқаддас

ХАЛҚҚА ХИЗМАТ СИДҚИДИЛДАН БЎЛСИН!

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг бешинчи сессияси «Истеъмолчи ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунни қабул қилди. Бу-мамлакатимиз ҳуқуқий-демократик, инсонпарвар жамиятни барпо этиш йўлидан собит қадам босаётганининг янги ёрқин далилидир. Зеро, бу қонун Сиз ва биз - ҳаммамизнинг, бутун халқимизнинг, ҳар бир фуқаронинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, яъни сифатсиз, маҳсулотлардан, сунъий равишда нархларнинг ошириб юборилишидан, монополиялар тазйиқидан ва ҳоказолардан бевосита муҳофаза этишга хизмат қилади. Унинг кучга кириши бозор шароитида харидорнинг, истеъмолчи- яъни халқнинг «Харидор-ҳамиша ҳақ» деган нақлни реал моддий кучга айлантиради.

«Ишонч» таҳририяти шу муносабат билан «Истеъмолчи манфаати муқаддас» деб номланган туркумни (энди бор-йўғи икки-уч мақола берилган) изчил олиб бориш, унда республикамизнинг ҳамма бурчакларида харидор манфаати устивор бўлишини таъминловчи, уларни ҳар қандай тасодифлардан ҳимояловчи мақолалар, рейд материаллари, мулоқотларни бериб боришни режалаштирди. Харидор ҳақига ҳар қандай шаклда хиёнат қилинишига қарши кенг жамоатчилик назоратини ўрнатиш ва унинг юксак таъсирчанлигига эришиш бош мақсадимиз.

Азиз газетхонлар! Жойларда сизга қандай хизмат кўрсатиляпти? Савдо пештахталари ортида турганлар, турли тижорат ва воситачилик фирмалари хизмат кўрсатиш тармоқлари жамоалари Сизларга панд беришмаяптими? Бозорларда сифатли ва дидингизга ёққан маҳсулотни сотиб олишингиз учун шароит мавжудми? Бизга шулар ҳақида тез-тез ёзиб туринг, телефон қилинг, шахсан хабар қилинг. Бу борадаги ҳар қандай номаъқулчиликларга қарши бирглашиб курашайлик.

Қуйида шу руҳдаги навбатдаги рейд материалларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

Пойтахтимиздаги бир қанча дўконлардаги аҳвол билан танишдик. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида халқ хизмати ва унинг фаровонлиги йўлида камарбаста бўлган дўкондорларни кўриб, илиқ таассуротлар олдик.

Рейд чоғида Яккасарой тумани 34-Яккасарой жамоа корхонасининг дўконига кириб, унинг иш шароити санитария меъёрларига мослигини кўрдик. Маҳсулот сақлаш хоналари, музлатгичлар талаб даражасида. Дўкон мудири Лутфулла Ҳикматжонов харидорларнинг кўнглига йўл топа оладиган дўкондорлардан экан. Пештахталарда турфа сифатли моллар, барча ҳужжатлар жойида. Дўкондагилар аҳолининг ҳожатини чиқариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Юнусобод туманида жойлашган «Барака» корхонасининг дўкони ҳам ёғ тушса ялагудай озода. Санитария ҳолати қониқарли даражада. Аммо пештахтадаги «Happi» номли шоколадларнинг истеъмол қилиш муддати ўтган экан. Афсус, ҳамма ишлар яхши ташкил қилингану, аммо эскирган шоколадни эътиборсизлик билан сотишаяпти. Директор Саида Мираюбованинг ишбилармон, тадбиркор аёллиги дўконидан кўриниб турибди. Кўз ўнгимизда яроқсиз маҳсулотни пештахтадан олдириб ташлади. Қани энди барча дўкондорлар ҳам ҳеч бўлмаса ана шундай иш олиб боришса. Бундай дўконлар шаҳримизда анча десак, муболаға бўлмас. «Юнусободсавдо» корхонасига қарашли «Р-Карим» хусусий корхонаси ҳам шундай дўконлардан бири ҳисобланади. Дўконга кириб, кўзингиз қувонади. Пештахталар озиқ-овқат молларига тўлиб-тошиб ётибди. Директор ўринбосари Чеҳра Шамсуддинова билан суҳбатлашиб турганимизда, кўзимиз ногаҳон тухум, макарон ва бошқа маҳсулотлар билан бирга жойлаштирилган оёқ кийимга тушиб, кайфиятимиз бузилди. Наҳотки озиқ-овқатни бошқа, кийимни бошқа жойга қўйиш кераклигини кимдир кўрсатса. Улар ҳам хатоларини тезда тузатишди, аммо энди бу оёқ кийимлар қаерда сақланаркин, буниси бизга номаълум.

Шайхонтоҳур тумани «Раъно-Азиз» хусусий дўконига кириб бордик. Дўкон мудири Раъно Қаюмова иштирокида дўконнинг умумий санитария ҳолати ва маҳсулотларни сақлаш жойини кўздан кечирдик. Дўконнинг санитария ҳолати яхши экан, аммо пештахталардаги шарбатлар қайси корхонаники, қачон ишлаб чиқилганлигини билдирувчи ёрлиқларини кўрмадик. Аҳолига сотилаётган сут ва сут маҳсулотлари сақлаш тартиб-қоидалари талаб даражасида эмаслиги бизни ташвишга солди. Ахир бунинг оқибатида соғ одамнинг ҳам ўз пулига дард сотиб олиши ҳеч гап эмас-ку. Гўдакларга мўлжалланган баъзи «Паҳлавон» нинг муддати тугаб, истеъмол учун умуман яроқсиз бўлиб бўлган бўлса ҳам янгилари билан бир қаторда «савлат тўкиб» турибди.

Ҳамза туманидаги «М-Ризо» жамоа корхонасига қарашли дўконда аҳвол бундан ҳам баттар. Дўкон директори Равшан Азизов ҳамроҳлигида маҳсулотларни сақлаш жойига кирдик. Сақлаш жойи пала-партиш, ишчи ва сотувчиларнинг кийимлари, озиқ-овқат маҳсулотлар сақланаётган жойда сақланмоқда. Музлатгичларда одамнинг кўнглини айнитадиган, истеъмол учун яроқсиз, идишлари ёрилган томат пастаси, балиқ ва гўшт маҳсулотлари билан аралаш ётганини кўриб, ҳайратдан ёқа ушлаб қолдик. Музхонанинг санитария ҳолати ҳақида гапирмаса ҳам бўлади. Ҳеч бир озодалик ҳам йўқ. Пештахтада қаторлашиб пирожное, печенье, сариёғ, колбаса ва шу каби маҳсулотлар усти очиқ ҳолда ётибди.

-Харидорлар сизлардан сотиб олган маҳсулотлардан заҳарланиб қолишидан қўрқмайсизми? Фарзандингизга шу маҳсулотни олиб бориб берармидингиз?-деган саволимизга жўяли жавоб ололмадик ҳам. Балки бу саволларга Ҳамза тумани санитария-эпидемиология станцияси мутасаддилари жавоб беришар! Ёки бу маҳсулотларни сотишга изн беришаётган Давлат стандарти ва Гўшт-сут савдо корхонаси масъуллари бу ишлардан бехабармикинлар.

Мирзо Улуғбек тумани «Дархон» ҳиссадорлик жамиятига қарашли «Азиз» жамоа корхонасининг дўконига борганимизда мудир Даврон Хидоятов иш жойида йўқ экан. Унинг ўринбосари Р.Давилова билан дўконни кўздан кечирдик. Дўкондаги сақланиш жойининг санитария ҳолати бир мунча яхши, аммо пештахталарда турган маҳсулотлар: томат, карам пасталарининг муддати ўтиб кетган, яроқсиз, уларда ишлаб чиқарилган ва сақланиш саналари кўрсатилмаганлиги ҳолатда сотилиши таажублидир. Ёрлиқларни қўйиш тўғрисида гапиришнинг ҳожати ҳам йўқ. Р.Давидовага ҳам юқоридагидек саволлар билан мурожаат қилганимизда, 120 сўмга бир кило колбасани (истеъмол учун яроқсиз) сотиб олган харидорнинг соғлигига етказиладиган зиён-заҳмат учун жавобгар эмас эканлар! Шунинг учун ҳам улар сифати кафолатланмаган озиқ-овқат маҳсулотларини дўкон пештахтасига қўйиб қўйибдилар. Энг ажабланарли жойи шундаки, дўкондан атиги 150-200 метрлар чамаси нарироқда М.Улуғбек тумани санитария-эпидемиология станцияси жойлашган экан. Наҳотки улар ҳам дўкон ёнидан кўзларини юмиб ўтишса...

Ҳозирги кунда аҳоли ўртасида турли-туман маҳсулотларга эҳтиёж катта. Бундан фойдаланган айрим «ишбилармонлар»имиз дўконларни яроқсиз маҳсулотлар билан тўлдиришмоқда. Биз эса, уни билиб билмасликка оламиз. Масалан, дўкондаги хорижнинг «Bistro» ананас компотининг сақланиш муддати 1994 йилда тугаб бўлган, бироқ шунга қарамасдан яқинда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар билан бирга аҳолига сотилмоқда. Олмониядан келтирилган «Marina» (250 граммли) маргарин ёғининг ҳам сақланиш муддати 1995 йил сентябрида ўтиб кетган бўлса ҳам, ҳозиргача пештахталарда, демак сотувда. Чунки дўкондорлар Гўшт-сут савдо корхонаси томонидан берилган рухсатномаларни рўкач қилишмоқда. Аслида эса рухсатномалар 1996 йил январигача сақланиши мумкин бўлган маргарин ёғларига тегишли бўлиб, уч ой муддатга узайтириб берилган. «Пули куйган қалампир чайнабди» деб шунга айтсалар керак-да. Лекин ушбу қалампирни улар чайнашяптими? Бу ҳали ҳаммаси эмас, пештахтада турган колбасанинг ҳужжатини кўрсатишларини сўрадик. Маълум бўлишича, бу маҳсулот «Ўзбекистон» колбасаси 1 килоси 120 сўм бўлиб, 1996 йил 12 апрел куни дўконга келтирилган. Сақланиш муддати бор-йўғи 72 соат бўлгани ҳолда, 17 апрелгача сотилмоқда. Бунинг устига музлатгичларнинг бир нечтаси ишламайди. Ишчи ва сотувчиларнинг кийим-кечаклари бетартиб ҳолда озиқ-овқатлар сақланадиган хонада экан. Демак, кийимни алмаштиришда ҳам шу хонадан фойдаланилар экан. Қани озодалик, қани саранжом-саришталик деган саволимиз бежавоб қолди.

Ишбилармон, тадбиркор, аммо ҳам ҳамённи, ҳам халқни ўйлайдиган дўкондорлар билан бирга инсофни унутган, ўз даромадини кўзлаб одамларга сифатсиз, истеъмолга яроқсиз молларни таклим этишдан уялмаётган бепарво дўкондорлар ҳам борлигидан ранжидик. Қачонгача бундай лоқайд дўкондорларни юқоридан кўрсатма бериб, ёки текшир-текширлар билан тартибга чақириш керак. Харидорнинг бири акаси, бири укаси, умуман ўз ҳамюрт улуси эканлигидан, бойлик пайидан бўлиб, уларнинг тан-сиҳатига шикаст етказиб қўйишдан наҳотки уларнинг виждони қийналмаса!? Бундайларни инсофга чақиришга даъват этилган мутасадди ташкилотлар қаёққа қарашяпти?

Ҳуллас, бу саволлар сизни, бизни-ҳаммамизни тўлқинлантириб турибди...

Омонкул БОЙҚУЛОВ,
Соғлиқни сақлаш вазирлигининг санитария-эпидемиология Бош бошқармасининг етакчи мутахассиси.

Бахромжон ЮСУПОВ,
Тошкент шаҳар санитария эпидемиология станцияси санитария бўлимининг мудири.

Қобул ШОКИРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Касаба уюшмаларида

МУҲИМ ВАЗИФАЛАР

Касаба уюшмалари Сирдарё вилоят Кенгашининг икки кунлик ўқув-семинарида шу куннинг долзарб мавзуси ҳақида сўз борди. Вилоят Кенгашининг раиси А.Муҳаммедов давлат мулкини хусусийлаштириш Меҳнат кодексини касаба уюшмалари ҳаётига тадбиқ этишдаги муҳим вазифалар ва вилоятдаги иқтисодий ислоҳотлар ҳақида гапирди.

Ўқув-семинарда шунингдек, маҳаллий ҳуқуқшунослар Меҳнат Кодекси юзасидан атрофлича тушунча бердилар. Жамоа шартномалари ижросининг якунлари ва янги йиллаги вазифалар ҳақида, болалар оромгоҳларидаги аҳвол ва ёзги таътилни ибратли ўтказиш каби талайгина масалалар ҳақида ҳам келишиб олинди. Шунингдек ўқув-семинар қатнашчилари Россия Давлат Думасига қарата Ўзбекистон Республикаси касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши Раёсатининг қабул қилган Баёнотини қизгин қўллаб-қувватлажакларини билдирдилар. Зотан, эл-юрт тинч ва осойишта, кўнгли хотиржам бўлсагина мустақил юртимизнинг одимлари янада залворли ва улкандир.

Н.ҚОСИМОВА.

Ўзбекистон саноати фронтга 1941-1945 йилларда 2090 та самолёт, 17300 дан зиёд авиамотор, 17134 та миномёт, 22 миллион мина, 2318 минг авиабомба ва бошқа қуроллар етказиб берди.

***

Енгил саноат корхоналари 37 хил маҳсулот чиқариб, фронтга 7518,8 минг гимнастерка, 2636,6 минг пахтали кийим, 2221,2 минг этик жўнатди.

ВАТАНПАРВАР БЎЛИНГ...

Ялғаш Бозоров 1940 йилда ўз ихтиёри билан Самарқанд вилояти, Иштихон туманидан армия хизматига жўнайди. Минск шаҳридаги ҳарбий зобитлар тайёрлаш билим юртида таҳсил олаётган чоғларида, тўсатдан уруш бошланади. Немис фашист босқинчилари томонидан Белоруссиянинг Хатин қишлоғида кўз кўриб, қулоқ эшитмаган, ваҳшийликлар содир этилади. Фашистларнинг қирғинлари натижасида қишлоқнинг деярли тирик аҳолиси қолмаган эди.

Ялғаш Бозоров шу даврда 100-дивизиянинг 331-ўқчи полкида разведкачи эди. Ушбу дивизия ҳам қонга-қон, жонга-жон олиб жанг қиларди. Лекин душман кучларининг кўплиги, қурол-яроғларда, техникада катта тенгсизлик бўлгани учун 100-дивизия қўшинлари катта талофат кўради. Натижада аскарлар юқоридан келган буйруқ асосида вақтинчалик орқага чекиниш тактикасини қўллайдилар. Улар Смоленск шаҳригача чекина бориб, шу ерда қайта куч тўплаб, фашистларга қарши курашни давом эттирадилар.

1941 йилнинг сентябрида жанг яна авжига чиқади. Душман ўқлари еру кўкдан ёмғирдай ёғилар эди. Ялғаш ака хизмат қилаётган дивизиянинг 9040 аскари ушбу жангларда ҳалок бўлади. Ялғаш Бозоров жанг қилаётган 331-ўқчи полки аскарлари жонларини тикиб бўлсада байроқларини сақлаб қоладилар.

1942 йилнинг январь ойида Украинадаги жангларда Ялғаш ака қаттиқ яраланди. У ўзига келиб кўзини очганда қоронғу ертўлада ётарди. Ёнидаги кишилар уни ўрмондан беҳуш ётган ҳолда топиб олганларини айтиб берадилар. Бу кишилар кексайиб қолган Иван Иванович Бородин, у кишининг аёли Наталья Андреевна Бородина ва қизи Мария экан. Улар Ялғаш Бозоровни ертўлада 8 ой давомида парваришлаб даволайдилар. Оғир жароҳат туфайли Ялғаш ака дивизиядан ажралиб фронт орқасида қолиб кетади.

Лекин унинг бу ерда узоқ вақт қолиши ўзи учун ҳам, уни даволаган оила учун ҳам жуда хавфли эди. Чунки бу ерларни душман босиб олганди.

У ишончли кишилар орқали жуда кўп қийинчиликлар билан партизанлар отрядига бориб қўшилади. Партизанлар отрядининг бошлиғи Ковпак, комиссари Руднев бўлиб отряд аъзолари немисларга қарши кутилмаган зарбалар берар эдилар. Кўп жанглар бўлиб ўтади. Улар оғир кунларни ҳам, қўллари баланд келган вақтларда қувончли дамларни ҳам бошдан кечирадилар.

Ниҳоят улар жанг қилаётган армия немисларни орқага қараб қувиб кела бошлайди. Ялғаш Бозоров ўзининг 100-дивизиясини топишга муваффақ бўлади. У жанг қилаётган полк Минск шаҳридан Вена шаҳригача душманни тўхтовсиз қувиб боради.

1945 йил 9 май куни орзиқиб кутилган Ғалаба нашидасини суриш насиб этади. Ушбу кун фашист босқинчилари устидан Ғалаба куни деб эълон қилинди.

Ялғаш Бозоров ғалабадан сўнг ҳам 1946 йилгача Германияда қолиб, асир олинган аҳолини Ватанга қайтариш учун хизмат қилади. Ва ниҳоят 1946 йилда 6 йил жамолидан бебаҳра бўлган жонажон она юрти Самарқандга қайтиш насиб этади. Ватан тупроғини кўзларига суртиб, бағрига бош қўйиб, отинг ўчгур уруш туфайли бир қанча қишлоқдошларидан, дўстларидан айрилганлиги учун йиғлади. Ватан тупроғини кўриш насиб қилганига шукроналар айтади.

Ҳозирги кунда Ялғаш отанинг 10 фарзанди, 50 невараю 5 нафар чевараси бор. Улар турмушнинг турли жабҳаларида ҳалол меҳнат қилиб, Мустақил Ўзбекистонимизнинг равнақи йўлида ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Отанинг ўзлари кексайиб қолган бўлишларига қарамай фарзандларини ёнига олиб бир гектар ердаги узумларни парваришлаб, эл дастурхонига ширин-шакар узумлар етказиб бермоқдалар.

- Азиз фарзандларим, -дейди ота, - Ватан туйғуси — бу буюк туйғудир. Унинг ҳар бир қарич тупроғи олтинга тенгдир. Мустақил Ўзбекистонимизни севинг, уни авайлаб асранг. «Тинчлик» сўзининг маъносини туб-тубигача тушуниб етинг. Зеро, Ватан, Тинчлик туйғулари муқаддасдир. Тинчлик, озодлик кунларининг мангу бўлишига эришинг. Ватанни севинг, ватанпарвар, халқпарвар бўлинг, ҳеч кам бўлмайсизлар.

Муҳаббат ЎРМОНБЕКОВА,
«Ишонч» мухбири.

ЭЪЗОЗ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ғалаба куни байрами муносабати билан II жаҳон уруши қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида»ги фармони Тошкент вилояти Чиноз туманидаги II жаҳон уруши қатнашчиларини беҳад қувонтириб юборди. Мазкур фармон эълон қилиниши билан Чиноз тумани ижтимоий таъминот бўлими мудири Абдураҳим Қаршибоев, дарҳол мазкур Фармон матнини шу идорага эълонлар тахтасига ёздириб, тумандаги 365 нафар уруш қатнашчилари ва ногиронлари ҳамда байналминалчи жангчиларга хабар етказишга киришди, кўпчилигининг уйларига қўнғироқ қилиб, ушбу қувончли хабар билан табриклади.

Чиноз тумани ҳокимияти ва ижтимоий таъминот бўлими ғалаба байрамига қизғин тайёргарлик кўрдилар. Уруш қатнашчиларини номаълум аскар ҳайкали жойлашган туман марказига таклиф этиб, обида пойига гулчамбарлар қўйишди. Шунингдек, тумандаги барча мактаб ўқувчилари ҳам бу ерга келиб, уруш ногиронлари хотиралари ва Ғалаба таассуротларини тингламоқдалар. Бундай тадбирларда Ўзбекистонимизнинг мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, унинг 5 йиллик тўйини баланд руҳ билан кутиб олиш ҳақида қизғин суҳбатлар бўлиб ўтмоқда.

Байит ТУРДИЕВ.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги 4,8 миллион тонна пахта, 1,2 миллион тонна ғалла, 54 минг тонна ипак, 450 минг тонна картошка ва сабзавот, 230 минг тонна гўшт, 57,5 минг тонна мева ва узум каби қимматли маҳсулотларни етказиб берди.

***

1 миллиондан ошиқ кўчиб келганлар диёримиз бағрига сиғдирди, 200 минг норасида гўдаклар паноҳ топди, 240 минг одам бошпана ва иш билан таъминланди.

ЖАНГЛАРДА ТОБЛАНГАН УМР

1942 йилнинг сентябрь ойи эди. Қорақул ота ва Тошхол она эндигина 18 ёшга тўлган кўзларининг оқу-қораси бўлмиш Файзуллани урушга жўнатдилар. Унга «Ой бориб, омон келгин, бошинг тошдан бўлсин», дедилар. Бунгача улар Зоид ва Зикрё исмли фарзандларини урушга жўнатган эдилар. Зикрё урушда ярадор бўлганлиги, кейин тузалиб командирлик қилаётганлиги ҳақида хат-хабарлар йўллаб турарди. Шу тахлитда кунлар кетидан кунлар ўтиб борарди.

Бахмаллик Файзулла Қорақулов сафдошлари билан Куйбишев вилоятига қарашли шаҳарлардан бирига келиб тушди. Бу ерда қисқа муддатли ҳарбий тайёргарликдан ўтди. Сўнгра жангга кирди. Белоруссия фронтида қатнашди. Тарихда Курск ёйи деб ном олган жангу-жадалларда мардлик кўрсатди. Жангда оғир ярадор бўлди, соғайгач, яна фронтга кетди.

1943 йил ноябрида Файзулла Қорақуловни разведка ишларига ўргатишади. Бу борада билим ва малакага эга бўлгач, аввал Смоленскдаги 17-дивизиянинг 45-полкида гвардиячи солдат, сўнгра разведкачи бўлиб хизмат қила бошлайди. Разведкачилик даврида олти марта «тил» олиб келди, кўплаб ғалабаларни қўлга киритишига имкон беради. Бу каби ишлари ва фронтдаги қаҳрамонликлари ҳақида полк газетасида «Жасур жангчи Файзулла» сарлавҳали очерк босилиб чиқади, сурати ҳам берилади.

Ф. Қорақулов Витебскдаги оловли жангларда яна қаҳрамонлик кўрсатди. Пистирма ортида туриб душманларга узлуксиз ўқ узиб, ўнлаб фашистни ер тишлатди. Ватандан узоқдаги ана шу қаҳрамонликлари учун жангчига учинчи даражали Шуҳрат ордени берилди.

Ғарбий Украина ҳудудидаги жангларда Файзулла Қорақулов душман билан яна юзма-юз олишади. Улар эгаллаб турган манзилдан чекинишлари учун ҳарбий ҳийла ҳам ишлатади. Қуққисдан орқа томонидан ҳужум қилиб аввал саросимага солади, кейин асир туширади. Бироқ душманнинг қандайдир дайди ўқи жангчининг буйнидан кириб, ияк ва тишларини, лунжларини тилка-пора қилиб оғзидан чиқиб кетади. Машъум уруш қўрқмас жангчини шу аҳволга солди. Уни аввалига Смоленскда, кейин Калугада узоқ даволашди. Унга урушдаги катта жасоратлари учун биринчи даражали Ватан ордени топширилди.

Ф. Қорақулов соғайгач, аввал Польша, кейин Чехославакия, 1945 йил март-апрель ойларида Германиядаги жангларда қатнашди. Бу пайтда унинг кўксида иккита орден, тўққизта медал порлаб турарди.

Беш йиллик жангу-жадаллардан сўнг Ф. Қорақулов ўз она юртига йўл олди. Ғолиб жангчи Бахмалга келиб кўп йиллар деҳқончилик билан шуғулланди, хўжалик устахонасида чилангарлик қилди.

Мана, бугун нафақахўр, уруш фахрийси Файзулла ота пиру-бадавлат ҳаёт кечирмоқда. Катта ўғли Исрофил-муаллим, Абдурасул-врач, Абдували-механизатор, Ислом-шофёр. Ҳаммаси оилали, болали-чақали. Унинг барчага тилаги — тинчликдир.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«ИШОНЧ» мухбири.

9 май — Ғалаба куни

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

Бугун халқимиз иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 51 йиллигини нишонламоқда. Ғалаба билан якунланган ўша мудҳиш уруш кўплаб мамлакатлар қатори Ўзбекистон халқларига ҳам чексиз кулфат, ғам-ғусса ва айрилиқ келтирди. Халқимиз минглаб фарзандларидан жудо бўлди. Лекин тенгсиз жангда мардона курашиб ўз шаънини, ҳақ-ҳуқуқини, тупроғини ҳимоя қилди. Буюк Ғалабага муносиб ҳисса қўшди. Қарийб беш йил давом этган урушда ҳалок бўлганлар ва шаҳид кетганларнинг хотираси абадий ўчмагай!

Шоир Уйғун айтганидай:

Қон қуюни, ўт бўрони
Қолиб кетди йўлларда.

Ҳилпирайди Ғалабанинг
Ол- байроғи қўлларда.

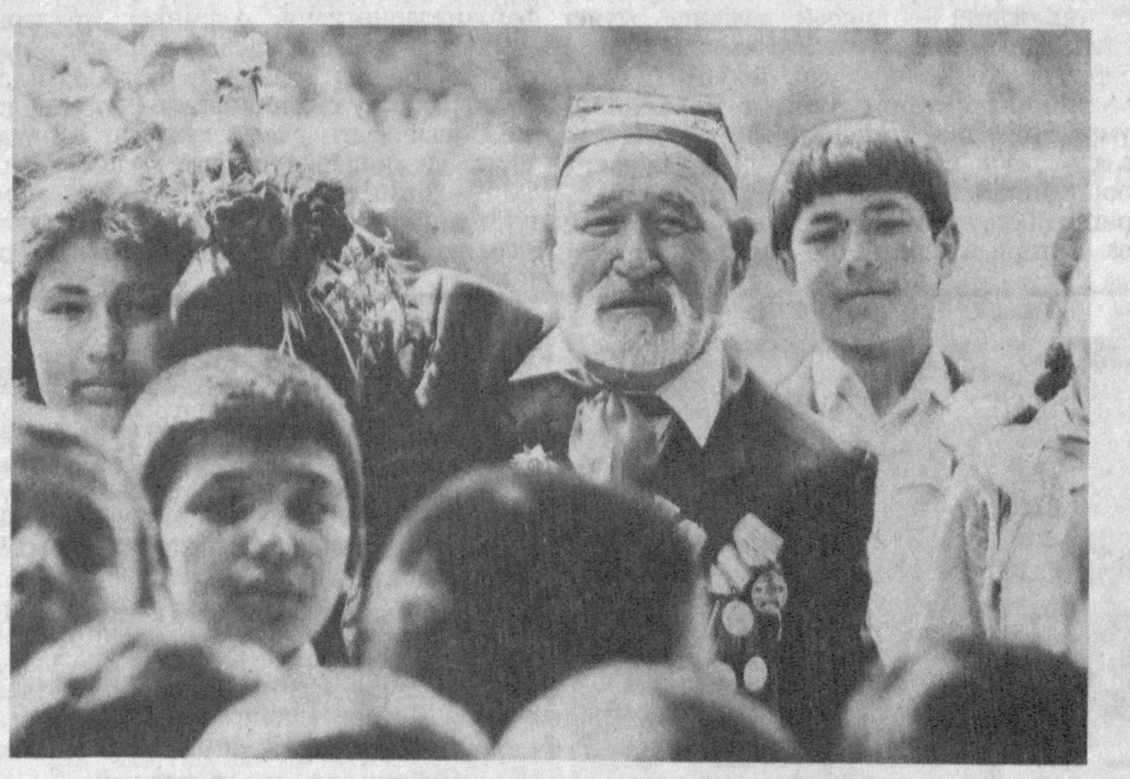

МЕҲР-ОҚИБАТ ТИМСОЛИ

Фашизм башарият бошига офатларни ёғдирган кезлар адоқсиз оғриқнинг аччиқ уқубатлари Ўзбекистон заминини, унинг олийҳиммат халқини ҳам қайғуга солди. Дардкаш вужудлар ўртаниб, эл-улус оёққа турди. Тонг саҳарданоқ ҳарбий комиссариатларга ватанпарварлар аризаси, тинчликсеварлар нидоси ёғилди. Юрагида ўт чақнаган, қалби душманга нафрат туйғусидан қалққан ҳар бир ватандош ўз ўрнини фронтда деб билди. Ўша йиллар биргина Тошкент вилоятидан 100 минг нафардан кўп ўғлонлар она-Ватан ҳимоясига отландилар. Қўлига қурол олишга мадор топган ҳар бир киши комиссариатга ариза кўтариб келаверди. Имон учун, адолат ва диёнат учун 1941 йилнинг кузидан 1942 йилнинг эрта баҳорига қадар 9 та ўқчи бригада, 5 та отлиқ дивизия тузилди. Ўзбеклар диёрининг сонсиз-саноқсиз йигитлари ёвузликлардан қаҳри келиб пулемётлар гардишини таналари билан бекитдилар, ҳўрликлардан заҳри тутиб белларига граната боғлаб, танк остига ўзларини отдилар. Шаҳид кетди қанча-қанчалар. Бошқалар яна жангга киравердилар...

...Нишонбой ота Адҳамов жигарранг ўлат боғларни пайҳон айлаган кезлар Мурманскда зобитлик хизматида эди. Оламни тутган фиғон Нишонбой отанинг ҳам нафратини қўзғатди. Уқувли, бўйбасти ихчамгина бўлганлигидан разведкачилик ишини қойиллатиб уддалай бошлади. Финляндия чегарасига яқин жойда туриб, неча бор душман орасига бориб қайтди, ёғийнинг стратегик нуқталарини аниқлаб, маълумотлар бериб турди. Полк разведкачиси Нишонбой Адҳамовнинг маълумотлари туфайли душманга катта талофат етказила бошланди. Аммо кунларнинг бирида душманнинг шундоққина ёнгинасидан ўтаётиб оғир яраланди. Қонга беланган ҳолда ўзимизникилар томонига эмаклаб ўтиб, зарур маълумотни айтиб улгурдию, ҳушини йўқотди. Аввалига Мурманск госпиталида, кейинчалик Красноярск ўлкасида даволашди. Дам ўзига келиб, дам ҳушини йўқотиб, оғриқ азобидан инграниб, ўлим билан ҳар сония олишиб ётган кезлари бир госпиталдан иккинчисига қандай келиб қолганини эслолмайди ҳам... 1943 йили Нишонбой ота қўлтиқтаёқ билан Тошкентга қайтиб келди...

Жанггоҳларда мадад зарур эди. Уруш мамлакат ичкарисига катта масъулият юклаган эди. Ўзбекистон ўз елкасида бу юкнинг залворини ҳис этиб, шараф билан кўтара олди...

Нишонбой ота энди кўпгина ҳамюртларига бош бўлиб Қозонга, самолёт анжомларини тайёрлайдиган заводга ишга йўлланди. Узоқ Қозон шаҳрида бўлишса ҳам бу ишчиларни Ўзбекистон озиқ-овқат билан таъминлаб турар эди. Ёғийларни даф этаётган ҳарбий самолётларда кўплаб ҳамюртлари қатори Нишонбой Адҳамовнинг ҳам муносиб ҳиссаси қўшиларди...

Ҳа, диёнатли халқимиз емай едириб, киймай кийдириб, буюк Ғалаба йўлида салмоқли улушини қўша билди, ҳам жон билан, ҳам нон билан...

Меҳру оқибат тимсоли янглиғ бирдамлик, ҳақиқат, эзгулик Ғалаба келтирди оламга. Разолат кишанлари парчаланди. Рейхстаг устида Ғалабанинг алвон туғи ҳилпиради...

Нишонбой ота Адҳамов Тошкент шаҳрига қайтиб келди. Аввалига асфальт-бетон заводида ишчи, кейинчалик бригадир бўлиб ишлай бошлади. Тунни тонгга улаб фронт учун меҳнат қилган, дилда имон билан борини бошқаларга илина олган, бир дона майизини кўпчилик билан баҳам кўра билган шавкатли ўзбек халқининг Фароғатхон исмли қизи билан танишди. Фароғат Йўлдошева Ҳамза туманидаги Охунбобоев жамоа хўжалигида пилла боқарди, ер ҳайдарди, кетмон чопарди, уруғ экарди, терарди, янчарди. Топган тутганини эса фронтга жўнатар эди. Кези келганда тошни ёриб, сувни симирар эди. Ғалаба учун ором билмай тер тўкканларнинг бири эди. Фароғат ая фронт орқасида жасорат кўрсата билди, бир бурда нонини эъзозлаб жангчиларга илинди, дориломон кунларни соғиниб кутди. Ёвузликнинг оламга ташлаган тўридан омон қолганлар: ҳасталанганлар, ярадорлар, бедорлар янглиғ севинч ёшлари қалқиб, Ғалабани қарши олди. Саодатли кунларга интиқ Нишонбой ота ва Фароғатхон аялар ширин турмуш қуришди. Улар қайси идора ёки жойда ишлашмасин ўз ҳалоллиги, ҳақгўйлиги, меҳнатсеварлиги, дилидаги имон, диёнат туфайли ҳурмат қозондилар, орден ва медаллар билан муносиб тақдирландилар. Уч ўғил, икки қизни тарбиялаб вояга етказдилар. Ҳозирда ўн саккиз неварани бағрига олишиб кексалик гаштини биргаликда суришмоқда.

...Долғали асримизнинг қонли кечмишлари йилдан-йилга тарихга кириб бормоқда. Аммо унинг жароҳати, келтирган фожиаси унут бўлмайди...

...Ҳамза туманидаги «Ўрта масжид» маҳалласида уруш ва меҳнат фахрийларига иззат-икром билан ҳурмат кўрсатилиши анъанага айланиб қолган. Ғалаба куни арафасида маҳалла фахрийлар жамиятининг раиси Усмон ота Солиев, маҳалла оқсоқоли Эркин ака Ўтбосаровлар ҳар бир фахрийнинг хонадонида бўлишиб, уларга қимматбаҳо совғалар ҳамда «Хотира» китобидан тақдим этишди. Маҳаллада Собиржон ота Юнусов, Бозорбой ота Ярашев, Нишонбой ота Адҳамов сингари кўплаб уруш ва меҳнат ветеранлари истиқомат қилишади. Фидоий фарзандларни тарбиялаб, вояга етказган фахрийларимиз доимо ҳурмат-иззатдалар.

Ҳар бир фахрийнинг дилидаги тилаги битта, у ҳам бўлса юртимизда тинчлик барқарор бўлсин. Она заминимиз, келгуси авлодларимиз зўравонлик ва ёвузликни кўрмасинлар. Мустақилликнинг умри боқий бўлсин!

Фазилат ҲОЖИҚУЛОВА.

«МАШИНА» АЁЛ

Сарлавҳани ўқиб асло ҳайрон бўлманг. Маҳалламизда яшовчи Мастура Муҳаммедовани тенгдошлари алқаб шундай аташади. Бунинг боиси бор, албатта. Мастура асли деҳқон боласи. Турмуш ташвишлари бошига жуда эрта тушди. Ўн ёшида отасиз қолди. Ер қаттиқ, осмон йироқ. 30-йиллардаги очарчилик офатларини бошдан кечирди. Аммо меҳнаткаш бўлди. Шу боис ҳали балоғат ёшига етмаёқ далага чиқди, колхозда кетмон чопди. Тошкент, Фарҳод каналларини қазишда қатнашди. Эҳ, у кунларни унутиб бўладими? Пастдан тепага замбилда қоп ва этакда тупроқ ташилган дамлар... Оғир эди у кунлар. Иш кун бўйи тинмас, машъала ёруғида алламаҳалгача тупроқ ташишарди.

Мастура ва унинг дугоналари қазиган каналларда сув ҳозир лиммо-лим оқмоқда.

Экинлар оби-ҳаётга тўйиб, мўл ҳосил бермоқда, элу юрт бундан баҳра олаётир.

2-Жаҳон уруши бошлангач ҳамма куч фашист армиясини тор-мор этишга сафарбар этилди. Ана шундай таҳликали кунларда Мастуранинг ғайрат-шижоати барчага ўрнак бўлди. Чунки, далада қариялар, ўсмирлар, хотин-қизлар ишлашарди. От-улов армияга жўнатилган бўлиб, барча иш қўл кучи билан бажариларди. Буғдой, макка дони қўлда экилиб, кетмон чопиқ қилинарди, ўрим ой ёруғида ҳам олиб бориларди. Фронтдаги жангчиларга қанд-шакар жўнатиш учун қанд лавлаги ҳам етиштириларди.

Докадан кўйлак кийган хотин-қизлар кўчамизда Ғалаба бонги тезроқ жаранглаши учун кечаю кундуз астойдил меҳнат қилдилар. Мастура пахта теримида ибрат кўрсатгани учун медаль ва фахрий ёрлиқ билан тақдирланиб, Москвага бепул йўлланма билан бориб келган. Тақдир экан, биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов дивизиясида хизмат қилган Маҳмуд Муҳаммедовга 1947 йил турмушга чиқди. Маҳмуджон билан Мастура ҳавас қилса арзигулик турмуш кечиришди. Икки ўғил кўришди.

-Биз кўрган қийинчиликларни ҳеч ким кўрмасин, - дейди М.Муҳаммедова. - Халқимиз тинч осойишта яшасин. Ёшлар астойдил меҳнат қилишсин. Ватанни кўз қорачиғидек асрашсин. Ҳозирги қийинчиликлар эса вақтинча, ҳаммаси ўтиб кетади.

Шоназар ШОРАҲМЕДОВ,
Тошкент тумани «Ўзбекистон» маҳалласи.

ЖАСОРАТ ЖОЙИ ЖАНГГОҲЛАРДАГИНА ЭМАС!

1931 йилдаёқ Тошкент шаҳридаги автомактабда ўқиб уни аъло баҳолар билан тугатган Рўзибой Қамбаров Ўзбекистон пойтахтида биринчилар қаторида отсиз «оташарава» бошқарганлардан. У меҳнаткашлар оиласида туғилиб ўсгани туфайли қирққа кирган қирчиллама йигит бўлгунга қадар ўз қадоқ қўллари билан ҳар қандай ишни бажаришга қобил ва қодир эди.

-Қўл меҳнатининг унумсизлигию техникасиз қилинган ишнинг қунимсизлиги менга кўп азоб берган,- дейди Рузибой ота пахтадай оппоқ соқолларини аста силар экан. - Элюртга энг савоб иш деб шофёрликни танладим. Ахир халқнинг оғирини енгил, узоғини яқин қилишдан ҳам улуг касб борми?

Серажин юзларида марварид терни рўмолчаси билан артиб, ота Тошкент канали қурилишидаги заҳматкашларга кийим-кечак ташиганини ҳикоя қилиб берди.

- Уруш бошланганда кўнгилли бўлиб, жангга отланган эдим,- дейди ота, - лекин ҳарбий комиссариатдагилар қўймади. Улар «Сизга яна ҳам жанговарроқ иш бор»,- дейишди.

«Мен душманга қарши қурол билан жанг қилишим керак!» деб туриб олдим. Бўлмади....

«Полярная звезда» колхози ҳудудига жойлашган қурол-яроғ ва ҳарбий кийим-кечак омборига мудирлик қилдим. Колхоз атрофидаги полигон-тўқай-қамишзорларда ўтказилган ҳарбий машқлардан кейин қурол-яроғларни яна тукис йиғиб олиб омборга жойлардим.

Фарғона канали қурилишида 45 кечакундуз машина билан озиқ-овқат ташидим. Кўпинча бир кунлик хордиқ - бир ёки ярим соат рулга бош қўйиб ўтириш ҳолида кечарди. Роса ишлаганмиз.

- Мен ҳам, - суҳбатга аралашди қорамағиз, чаваккина 82 яшар онахон Уролбуви Қўлдошева, - Фарғона канали қурилишида 31 кун тупроқ ташиганман.

- Машинада-я? - қизиқсиндик биз.

- Самолётда! - деди қатъий қилиб буви.

- Самолётда? - ҳайратланиб яна саволга тутдик.

- Орқамизга замбилга ўхшатиб, яккамаякка ортиб қўйилган тахта идишни «Самолёт» дейишарди.

- Нон ёпган эдингиз-ку ўшанда, - деб луқма ташлади аёллардан бири.

- Тошкент канали қазилганда бу обираҳмат қурувчиларига нон ёпиб берганман.

- Бу ерга Сизни ҳам фахрий меҳмон сифатида таклиф этишгандир? - сўради кимдир.

- Йўғ-е! - деди Уролбуви. Биз Рўзибой ака билан қудамиз. Қизим Уктамойни унинг ўғлига узатганман. Ўртамизда 6 неварамиз бор.

- Уруш охирлай бошлаганда,- деди ота яна суҳбатни давом эттириб, - Тошкент шаҳридаги дорихоналар бошқармасига ишга ўтказишди. Урдадан вокзалга фронтдаги ярадорларга жўнатиш учун дори-дармонлар, кийим-кечаклар таширдим.

- Урушдан кейин,- хотиралади ота. - Ҳарбий техника- танклар тракторга айлантирилди. Машиналар хўжалик ишларига сафарбар этилди. Роватак қишлоғидаги «Қизил болға» колхозига ҳарбий комиссариат бир ярим тонналик юк машинасини берибди.

Бутун Ўрта Чирчиқ туманидан дурустроқ шофёр тополмаган колхоз раиси Юсуф ота Юнусов Рўзибой Қамбаровни ишга таклиф қилади.

-Мана шу Қорасувга келиб уйли-жойли, бола-чақали бўлиб кетдим,-дейди ота.

-Кейин колхозда шофёрлар пайдо бўлгандир?-дея отадан сўрайман.

- Шофёр шогирдлар тайёрладим. Раҳматлик Саидмурод, Илёс Отахўжаев, ака-ука Эргаш ва Саъди Маъруповлар...

Кўнглимдан ўтказдим: «Шогирд энг аввало бўлажак устозининг юриш-туришига, феълу атворига қарайди. Ана шу одамдаги яхши фазилатларни ўзига беихтиёр юқтира бошлагандан кейингина унинг таъсирига берила бошлайди. Устозлик қуруқ сафсатаю, унибуни уқдириш билан бўлавермайди, албатта.

Шу он ҳовлидан хонанда Шерали Жўраевнинг овози жаранглади. Отанинг 104 йиллик тўйларини нишонлашга келганлар ҳовлига сиғмас эди. 250 таклифнома тарқатилганда 700 чоғли одамлар ташриф буюрса бўладими. Хаш-паш дегунча Абдурауф Олимов, Шуҳрат Давлатов, Равшан Солиҳов каби хушовоз қўшиқчилару қизиқчилар даврани гуллатишди.

Бу ерга тўпланганларга саховатпеша Отахоннинг таърифини келтириб Ўрта Чирчиқ туман «Маҳалла» ҳайрия жамғармаси раиси Умар Сиддиқов, маҳалла қўмитаси раиси Холмирза Тўлаев кабилар меҳр-муҳаббат ила сўзлашди.

Олти ўғил- Аҳмаджон, Раҳматжон, Маъмуржон, Ғофуржон, Ғанижон ва Маҳмуджонларни давримизнинг энг илғор кишилари қилиб етиштирган Рўзибой бува тўрда савлат тўкиб ўтирибдилар. Ёнларида меҳрибон ва садоқатли умр йўлдоши. Ўнлаб невараларнинг, чеваралрнинг бувиси Шаҳрихон буви. Буви ҳам Охунбобоев номли билим юртини тугатиб, 40 йилдан зиёд 120 ўринли болалар боғчаси ва яслида мудирлик қилган, пилла етиштирган, пахтакорлик қилган. Мана энди қўша қаришиб, қилган меҳнатларининг роҳатини кўришяпти.

Пиру-бадавлат деб шуларни айтса бўлади. Ҳаммамизга ҳам ушбу азизларнинг умру иқболи насиб этсин, иншоаллоҳ!

Жўра ТОЖИ.

ЎТТИЗ УЧТА ХОТИРА КИТОБИ

Ўттиз учта китоб, мангу хотира,
Фидойи фарзандлар ёдгори, яра.

Ҳар сатри шаҳидлар руҳи поки у,
Ватанига кўмилмаган хоки у.

Варақларди ёзиқ мардларнинг номи,
Шиддатли жанглари, аҳд, интиқоми.

Алп излари ўтар ниғоҳлар оша,
Эрк сўзлари келур жанггоҳлар оша.

Унут бўлмас бурчга вафо этганлар,
Ватан дея жонин фидо этганлар.

Ўттиз учта китоб, мардлардан ёдгор,
Улар руҳи элда, эслар эрк, баҳор,

Ўттиз учта китоб, мангу хотира,
Фидойи фарзандлар ёдгори, яра.

Назармат.

*

Зангиота туманидаги Акмал Икромов номли фермерлар уюшмасида яшовчи - II жаҳон уруши қатнашчиси Солиҳ Муҳамедов 74 баҳорни қаршилади. У умр йўлдоши Тоҳира ая билан 48 йилдан бери ширин турмуш қуриб келаяпти. Ҳозир ҳам жамоа ишларида фаол қатнашмоқда.

Н.МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

*

Одамийлик сабоқлари

ҲОЖИЛИК ШАРАФИ

Мустақил Ўзбекистонимизда виждон эркинлиги, Диний ташкилотлар ҳурлигининг қарор топиши, иймон-эътиқоднинг кафолатланганлиги, миллий қадриятларимизнинг тикланиши қурби етган ҳар бир мусулмон ҳаётида бир марта бўлса ҳам Маккаи Мукаррамадаги Байтуллоҳга ҳаж қилиш фарзини эркин-эмин адо этиш имконини берди. Айни вақтда ҳар йили муттасил Президентимиз томонидан ҳажга борувчилар ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватланмоқдалар. Бу йил ҳам юртбошимизнинг махсус Фармони асосида ўзбекистонлик ҳожилар ҳаж айёмини эсон-омон ўтказдилар, ўзларига, етти авлод ворисларига ҳаж савобини муяссар этдилар.

Ҳадиси шарифда «мабрур ва мақбул қилинган ҳажнинг мукофоти албатта жаннатдур», дейилади. Айни вақтда имом Муслим ривоятларида «Одам боласи жаннат амалларини қила бориб, охири аҳли дўзахлардан бўлиб қолиши ҳам мумкин. Аксинча, одам боласи дўзахийлар амалини қилиб юриб, сўнг аҳли жаннатлардек жаннатий бўлиб қолиши ҳам мумкин. Амаллар охирига қараб белгиланади» деб уқтирилади.

«Сизларга кимлар жаннат аҳли бўлиши тўғрисида хабар берайми? Улар заиф-бечоралар ёки Аллоҳга қасамёд қилсалар, албатта устидан чиқадиганлар».

Илм-ҳунар, меҳнат ва имтиҳон дунёсини ҳамда қилмишларига яраша жазо ёки мукофот бериладиган охиратдаги абадий ҳаётини ўйлаб, яратувчининг розилигини истаб, унинг буюрганларига амал қилиб яшаган софдил, хайрихоҳ комил кишилар жаннат умидида Ҳажга отланар эканлар, жумладан, Аллоҳдан ҳажжи Қирон учун «Эй Худовандо, мен Ҳаж ва Умрани ният қилдим, бу икки ишни мендан қабул эт!» деб сўрайдилар. Ҳаж амалларини охиригача, ундан кейин ҳам чин эътиқод билан бажаришга қасамёд қиладилар. Яхши биладиларки, ҳажжи қабул бўлган кишининг барча гуноҳлари Аллоҳ томонидан мағфират этилади. Пайғамбаримиз алайҳиссалом ҳам буни тасдиқлайдилар. «Кимки ҳажжу тавофни адо этишда беҳуда бемаъни сўзлардан, фисқу-фужурдан ўзини сақлаган бўлса, ҳаждан гўё онадан янги туғилган гўдакдек бегуноҳ қайтгай».

Тил ва дил муштараклигида изҳор этилган ният, Саудия Арабистонидаги нодир зиёратгоҳларга қадам етгач, амалда янада мустаҳкамланади. Боиси, ҳожилар назари тушган Макка, Мадина, Каъба, Сафо ва Марва, Мино, Муздалифа, Арофат каби муқаддас маконлар Ислом бўйича Аллоҳга садоқат рамзини изҳор этиш мазмунини ифодалайди. Бу билан ҳожи ўз ниятини, ҳожиликка оид амалларга содиқ қолиш борасидаги қасамёдини яна бир бор муҳрлайди. Энди садоқатли мусулмон лафзидан қайтмаслиги, Исломга зарар тегмайдиган, қилган нияти устидан чиқишга доим интилиб яшаши лозим бўлади.

Зиёрат сарҳадларида ҳар жиҳатдан қодирлигини намоён этган, ният ва илтижо бобида бийрон бўлган кишиларнинг ҳаммаси ҳам ҳар қанча ҳаракат қилмасин Аллоҳ даъват этмаса, насибаси қўшилмаса ҳаж сафарига чиқолмайди. Илтижоси ижобат бўлган шахс, аввалом бор ҳаж фарзини адо этишга муяссар бўлганлигига беадад шукр қилмоғи, унинг қадрига етмоғи лозим. Ҳажга бориб қанчалик улуғ шарафга эга бўлганлигини — инсон ҳамиша эҳтиёт қилмоғи, эъзозламоғи лозим. Забардаст тарихчи Хондамир буюк бобомиз, ғазал мулкининг султони Алишер Навоийнинг умр бўйи ҳаж қилишни орзу этганини ёзади: «Ул ҳазратда ўсиб-униш кунлари бошланишидан то ҳаётининг охирги дамларигача бошида Ислом ҳажини ўташ ҳаваси ва хотирида пайғамбар қабрини зиёрат қилиш жойлашган эди». Аммо бу истак амалга ошмаган. Давлат манфаатларини назарда тутган Ҳусайн Бойқаро маслакдош ва мактабдош дўстининг узоқ муддат Хуросондан олисда бўлишини истамаган.

Ҳаж қилишга амр қилиниб, йўлга чиққан жойида Маккадаги Байтуллоҳга ҳамда мадинадаги Масжиди Шарифга етиб, «Тавофи видоъ» вожидини бажара олмаганлар қанча. Ҳаж учун эҳром боғлаб Арофатга боролмай ҳаждан қолганларни айтмайсизми.

Ҳожи бўлиб, Жиддадан айрилиш чоғида ғамгин, йиғлаб видолашганларингизни эсланг, Ҳаж масканларига яна етишишни

> *Муҳтарам аҳли мусулмон биродарлар, азиз юртдошлар, Муқаддас ҳажингиз муборак бўлсин!*

Аллоҳдан сўраб, мустақил Ўзбекистонга, уйингизга қайтганингизда ҳожи бўлганлигингиз ҳурматли зиёратга ташриф буюрган фарзандларингизни, қариндош-уруғларингизни, маҳалладош, касбдошларингизни кўз ўнгингизга келтиринг. Умрингиздаги энг мўътабар, эзгу онлар эмасми. Ҳа, ҳожиликнинг шарофати улуғ, ҳажнинг фойдаси катта. Исми-шарифингизга қўшиб айтиладиган «ҳожи» сўзи сизга қанча иззат-ҳурмат туғдиришини авайлаб сақланг. Сарвари олам пайғамбар алайҳиссаломнинг таъкидлашларича, ҳожиларнинг охирати ҳам ободдир. «Қиёмат куни бўлганида тарози қўйилади ва намозхонлар олиб келинади. Улар тарозидан ажрларини тўла оладилар. Кейин рўзадорлар олиб келинади, улар ҳам тарозидан ажрларини тўла оладилар. Сўнгра ҳожилар келтирилиб, улар ҳам шу сингари ажрларини тўла оладилар...».

Ҳожиликнинг икки дунё олдидаги масъулиятига яраша муносиб яшамоқликни ҳаммамизга насиб айласин.

Ислом асослари ҳақида бор ҳақиқатни билдиргучи Қуръони Каримда ҳамда Ҳадиси шарифда мусулмонларнинг, шу жумладан ҳожиларнинг ҳуқуқ ва бурчлари ҳақида кенг ва атрофлича маълумот берилган. Қуръонда «Аллоҳ адолат билан, меҳршафқат ва мурувват билан амр этади... Адолат қилингиз, яхши ишларга ёрдам берингиз» дейилади. Ҳадисга эса, «Ўзингга тилаганингни ўзгаларга ҳам тила, ўзингга тиламаганингни ўзгаларга ҳам тилама», деган дастур илгари сурилади.

Ҳожилар барча диндошлари қатори ўз шахсий турмушлари, ҳаётлари, охиратлари ҳақида ўйлаш билан мустақил Ватан, миллат тўғрисида ҳам қайғуришлари, уларни севишлари, бахт-саодати, юксалиши учун курашишлари, ҳукуматнинг қонунларига, юртбошимизнинг фармонларига бўйсунишлари лозим. Мамлакатнинг ички ва ташқи ҳимояси, обрўси, миллат ишларининг ҳар томонлама муваффақияти учун моли ҳам, жони ҳам билан ёрдам бериш одатга айланиши керак.

Ҳар бир ҳожида барқарор илмга асосланган эътиқод билан ибодат бўлиши зарур. «Мен ибодатнинг ҳаловатини тўрт нарсада топдим, — деб таълим берадилар Усмон розийаллоҳу анҳу, — Аллоҳ Таолонинг фарзини адо этишда, Аллоҳ ҳаром қилган нарсалардан четланишда, Аллоҳдан савоб умидида яхшиликка буюришда ва Аллоҳнинг ғазабидан қўрқиб, ёмон ишдан қайтаришликда».

Ман этилган, ҳаром деб айтилган ишлардан ўзини сақламоқлик ҳожиликнинг муҳим шартларидандир. Жамиятнинг инсонийликка муносиб бўлган поклик ва адолатда яшаши учун ёрдам бериш, шахсан намуна кўрсатиш муҳим аҳамиятга эгадир. Бунинг учун Аллоҳ таъқиқлаган ширк келтиришга, ноҳақ одам ўлдиришга, ароқ, вино сингари маст қилувчи ичимликларни истеъмол қилишга, бузуқлик, шаърий никоҳда бўлмаган аёл билан бўлишга, қиморбозлик, ўғирликка, бировнинг молини розилигисиз олишга, порахўрликка, судхўрликка ва бошқа шу каби носоз, нопок ҳатти-ҳаракатларга чек қўйиш учун курашда фаол қатнашиш катта савобдир. Исрофгарчиликнинг олдини олиш, ҳамроҳлари, қўни-қўшнилари, хизматчилари, оила аъзолари билан жанжал қилмаслик, бировларга озор бермаслик, дилларини ранжитмаслик, умуман ёлғон, ҳақорат сўзларни ишлатмаслик, алдамчилик қилмаслик, хасад, вафосизлик йўлидан юрмаслик ҳожилар ҳаётининг мезони бўлиши керак. Ҳожилар риёдан, ҳўжа кўрсиндан йироқ бўлмоқлари, куфр ишлардан қочмоқликлари лозим.

Ҳожилар ўзларига вожиб бўлган амалларни, уларнинг ҳукмларини яхши билиб олишлари, узрсиз тарк этмасликлари зарур. Ислом таълимотларига тўла амал қилмоқликлари фарз.

Ҳаёт табиийки, ҳеч қачон текис, равон кечмайди. Инсон умри давомида хоҳ якка ҳолда бўлсин, хоҳ жамоа орасида яшасин қийинчиликларга, мушкул вазият, воқеаларга, турли фалокатларга, касалликларга дуч келади. Шундай вақтда вазмин бўлиш, ақл-идрок билан иш тутиш буюрилади. Қаҳр-ғазабни жиловлаш, ўта қўрқоқ бўлмаслик, нафсга ҳоким, шижоатли бўлиш ҳожиларнинг аҳлоқий фазилатларидандир.

Ҳожилар бошқа ҳамма мўмин-мусулмонлар қаторида бошқаларни ҳам ҳур, озод ҳисоблайдиган, бирон кишининг молига, жонига, номусига кўз тикмайдиган, инсон ҳуқуқларига ҳурмат билан қарайдиган, эътиқодидан чекинмаган оқил, комил киши бўлишлари лозим.

Хуллас, ҳожилар ўзлари мунсуб бўлган жамоат, жамият ва бутун инсониятнинг энг шарафли, энг фойдали бир аъзоси сифатида яшамоқликлари асл муддаодир. Бу борада ҳар бир муҳтарам ҳожининг ўз мулоҳазалари, собит-ўйлари, кузатувлари мавжудлигига, хонаси келса газета, суҳбатлар орқали фикрлар хазинасини бойитиб, саодатли умр кечиришга ҳиссаларини қўшишларига умидвормиз.

Расул ҳожи РАҲМОНОВ.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

(13-18 май кунлари учун)

ДАЛВ (20.01-18.02) ойи фарзандлари қилаётган ишларидан бироз фориғ бўлиб, нафас ростлаб, ўзларини ҳисоб китоб қилиб олсалар -хўп фойдали бўлур. Ҳамкорлик қилаётган шериклари билан ўртада тушунмовчилик чиқишидан жуда эҳтиёт бўлмоқ лозим- оқибати ўртанинг бузилиб кетишига олиб келмоғи мумкиндир. Хусусан, бу даврда ёлғондан бутунлай воз кечиш лозим. Акс ҳолда бошлаган катта умидли ишлар бутунлай барбод бўлади.

ХУТ (19.02-20.03) ойида туғилганлар учун келаси ҳафта омадли бўлиши кутилур. Бу кунларда хизмат сафарига чиқиш тўй-ҳашамлар ўтказиш, шартнома тузиш ишлари кўнгилдагидек тугаши умид қилинур. Айниқса, мазкур ҳафтада оилада ва муҳаббат соҳасида катта қувончли воқеалар юз бериши эҳтимоли бор.

ҲАМАЛ (21.03-21.04) ойида туғилганлар учун келаси ҳафтани аввалги 4 куни омадли, қолган кунлари эса нахс аралаш келиши кутилур. Шунинг учун аввалги кунларда савдо сотиқни кучайтириш, шартномаларга қўл қўйиш, хизмат сафарларига чиқиш мақсадга мувофиқдир. Лекин ҳафта сўнгида бу масалалардан тийилиб кўпроқ вақтни оила қучоғида ўтказиш маъқул. Хусусан, савдо ва сафардан тўхтаб туриш тавсия қилинур.

САВР (22.04-20.05) ойида туғилганлар учун келаси ҳафта нахс аралаш келиши кутилур. Хусусан оила ва ишхонада бир неча нохушликларга рўбарў келиш мумкин. Шу билан бирга бошқа ишларида ҳам оқсоқланиш ва орқага кетиш ҳоллари юз бериши эҳтимол қилинур. Лекин Аллоҳга ёлвориб, ҳаром-ҳариш ишларидан йироқ юрилса, иншоаллоҳ барча ишлар яхши бўлиб кетур.

ЖАВЗО (21.05-21.06) ойида туғилганлар учун келаси ҳафта омадли келиши кутилур. Бу кунларда барча режадаги ишлар билан шуғулланиш мумкин. Айниқса савдо-сотиқ, илмий ишлар кўп муваффақиятли бўлиши кутилур. Бундан ташқари мазкур ҳафта ёш йигит-қизлар учун муҳаббат борасида хўп омадли келур, яъни улар бу кунларда келажак умр йўлдошларини учратишлари эҳтимол қилинур. Бу ҳафтада узоқ кўрмаган қариндошларни кўриш, яқин беморларининг шифо топиши ҳам ўзини кўп вақтдан бери ўйлаб юрган ишларини рўёбга чиқиши кутилур.

САРАТОН (22.06-21.07) ойида туғилганлар учун келаси ҳафта жуда омадли келиши кутилур. Хусусан, ишхонада, ижодий соҳада, илмий ишларда катта-катта хурсандчилик ҳолатларига рўбарў бўлурлар. Бундан ташқари оила бюджетига катта маблағ тушиши кутилур. Ҳафта давомида узоқ вақт кўришилмаган қадрдонлар билан учрашиш, яқин қариндошлар, беморларнинг шифо топиши каби яна бир қанча қувончли воқеаларга шоҳид бўлурлар. Бу кунларда, камбағал, бева-бечораларга ёрдам қўлини чўзиш яна кўпгина муваффақиятларга асос бўлади.

АСАД (22.07-22.08) ойи фарзандлари учун бу кунлар энг омадли дамлардан ҳисобланади. Омад кўп жиҳатдан ўзимизга боғлиқдир. Яъни - ичкиликдан тўхталиб, пок юриш ҳар қандай ишларнинг юришиб кетишига омил бўлади. Мазкур ҳафта ота-она ва қариндош-уруғларни эслаб зиёрат қилсалар, бу эзгу ишлари уларнинг омадларига яна ҳам омад қўшади.

СУНБУЛА (23.08-22.09) ойи фарзандлари учун ҳафтанинг аввали нохуш бошланиши мумкин. Лекин улар тушкунликка тушмай, ўзларини қўлга олиб, яна яхши ният билан бошлаган ишларига қўл урсалар кутилган натижага эришилади. Ҳафта аввалида бўладиган савдо-сотиқдан сақланиб турилса, ёмон бўлмайди. Ҳафта давомида кишилар тўғрисида ҳар хил фикр билдириш, ғийбат ва тухматдан мутлақо тўхташ керак. Акс холда бу нарса ҳафта охирига етмай ўз бошига қайтиши кутилади.

МЕЗОН (23.09-22.10) ойида туғилганлар учун бу ҳафта тўла омад ҳафтаси бўлиши кутилур. Иншоаллоҳ, бу кунларда барча юришмай турган ишлар юришиб кетур. Кўнгилдаги бўлган ваҳм ва хавф-хатарлар барҳам топар. Иншоаллоҳ, мазкур ҳафтада барча ҳафталардан бахтли ҳаёт кечирурлар, ҳеч бир ранж ва алам кўрмаслар. Имкон қадар тил боғлайдиган дуони ўзи билан олиб юриш лозимки, иншоаллоҳ, кўп хосиятлар кўрурлар.

АҚРАБ (23.10-21.11) ойида туғилганлар учун бу ҳафта осойишта ва ғайриоддий воқеаларсиз ўтиши кутилур. Бу кунларда доимий кундалик ишлар билан шуғулланиш, дам олиш, сафар қилишлар кўнгилдагидек ўтиши кутилур. Тўй-ҳашамлар ўтказиш, бошлиқлар ҳузурига кириш, иншоаллоҳ, ўйлагандай натижа келтирур. Ҳафта давомида ароқ ичиш, бузуқчилик қилишдан мутлақо тийилиш талаб этилур.

ҚАВС (22.11-21.12) ойида туғилганлар учун ҳафтанинг биринчи ярми омадли қолгани нахс келиши кутилур. Шунинг учун ҳафтанинг иккинчи ярмида заруратсиз кўчага чиқаверишлик, тунда юришлик сафарга чиқишликларни камайтирмоқ маъқул. Мазкур кунларда ички ишлар унмаслиги ва молиявий қийинчиликлар юз бериши кутилади. Ҳафта охиригача хайрия ишлари билан шуғулланиш тавсия қилинур.

ЖАДДИ (22.12-19.01) ойида таваллуд топганлар учун бу ҳафта омадли келиши кутилур. Хусусан, савдо-сотиқ, муҳаббат, ижод, ишлаб чиқариш соҳаларида катта муваффақиятларга эришилади. Хизмат сафарига чиқиш ва бошқа идора ва ташкилотлараро битадиган ишлари натижали бўлур. Мазкур кунлар давомида оилада ва иш жойида кутилмаган қувончли воқеалар рўй бериши кутилур.

Ўтмишга назар.

Н.Муҳаммаджонов олган сурат.

Тафаккур гулшани

ДОНОЛАР СЎЗИ

Қандай одамларга кенгаш-маслаҳатлашиш дуруст эмас:

1. Нодон киши билан кенгаш этма! Чунки нодон киши сени ҳам ёмон йўлга бошлар.
2. Душманинг билан ҳам кенгашма! Чунки душман киши сени ҳалокатга тортур.
3. Ҳасад қилувчи кишига кенгашма! Чунки у яхши турмушингнинг заволини истар.
4. Хушомадгўй киши билан кенгашма! Чунки ундай хушомадгўй одам ишингга завол етказур!
5. Қўрқоқ киши билан кенгашма! Қўрқоқ киши сенга бирорта фойдали маслаҳат беришга қўрқади!
6. Хасис киши билан кенгашма! Чунки, хасис киши ўз фойдасини ўйлар, сенга маслаҳат беришга ақли етмас.
7. Ҳавою-ҳавасга берилган киши билан кенгашма! Чунки у ўз нафси ҳаваси билан овора, у сенга маслаҳат беришга ожиздир.

НАСИҲАТНОМА

Ҳар бир ота ўз фарзандини Ислом тарбияси асосида тарбиялаши керак. Бир доно киши ўз ўғлига қуйидагича насиҳат қилган экан:

Аввал насиҳатим шуки: эй ўғлим, биринчи бўлиб Аллоҳни танигил, шу Аллоҳ ўзи яккаю-ягона. Сени, бизни барча инсонларни ҳамда барча махлуқотларни яратгандур. Бировга насиҳат қилсанг аввало ўша ўгитларга ўзинг амал қил! Ҳар бир сўзни ўзингда бор яхши хислатларга қараб даъват қил! Одамларни қадри-хислатига қараб муомала қил! Бировдан қарздор бўлсанг уни тезроқ тўлашга шошил! Сирингни ҳар кимга айта берма! Дўстингни бошига қаттиқ иш тушганда сина! Дўстингни фойдазиён кўрганда сина! Аблаҳ, нодон кишилардан қоч! Доно зийрак одамлар билан дўстлаш!

ЧЎЛОҚ БИЛАН КЎР

Кичик ҳикоя

Бир чўлоқ одам кўча четида ўлтириб эрди. Хассаси билан туртиниб келаётган кўр кишига чўлоқ салом берди. Саломдан сўнг, эй биродар, қаерга кетяпсан? — деди чўлоқ. Кўр чўлоқнинг ёнига келиб ўтирди, улар кўришдилар, сўзлашдилар. Шундан сўнг кўр киши чўлоққа мурожаат қилиб, менга йўл кўрсатиб етаклаб юрсанг, деб илтимос қилди. Чўлоқ киши: «Эй дўстим, илтимосингни бемалол бажарар эрдим. Аммо чўлоқман, юролмайман», — деди. Шундан кейин кўр киши бир оз ўйлаб туриб, шундай деди: Андак бўлса иккимиз заиф, ногирон эканмиз. Агар сен рози бўлсанг, мен сени орқамга опичиб олиб юрурман. Сен эса менга кетаётган жойимизни айтиб турсанг бас. Шундан сўнг икки ногирон биродарлашиб кун кечирибдилар...

Абдупаттоҳ НАБИХЎЖАЕВ.

Солиқчига — синчковлик одат

БИР ЖАЗО КОР ҚИЛМАБДИ...

Сирдарё шаҳар нон комбинати директори Э.Каримов ва бош ҳисобчи Р.Мухторов 1996 йил 14-март куни назорат-касса машиналарини ўрнатмасдан савдо хизмати кўрсатаётганликлари учун Ўзбекистон Республикаси Маъмурий Жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 164 - моддасига биноан жазоланган эдилар. Бироқ, бундан ўзларига тегишли хулоса чиқариб олишмаган экан. Орадан бир ой ҳам ўтмай - шу йил 10 - апрел куни Сирдарё шаҳар солиқ назорати ходимлари улар такроран қоидабузарлик содир этганликларини қайд этишди.

Қоидабузар раҳбарларга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддасига биноан жиноий иш қўзғатилди.

ЧИЛЛАКИ ЧИЛЛАКИНИ КЎРИБ...

Гулистон экскаваторларни таъмирлаш ва металл буюмлар ишлаб чиқариш заводи чўнтакни қаппайтириш касалига дучор бўлган баъзи шахслар учун қулай жой чиқиб қолди. Илгарироқ заводнинг муҳандис экспедитори В.Резниченковага нисбатан 10,5 минг сўмлик, таъминот бўлими муҳандиси В.Нуриевга нисбатан қарийиб 50,5 минг сўмлик маҳсулотни ўмарганлари учун жиноий иш қўзғатилган эди. Энди уларнинг сафига шу заводда бош энергетик бўлиб ишловчи В.Ткаченко ҳам қўшилди. У илгари тажриба-механика заводида ишлаган ва ҳозирда нафақада бўлган акаси А.Ткаченкони қалбаки ҳужжатлар ёрдамида гўё навбатчи слесар қилиб «ишга жойлаштирди». Бош энергетикнинг «номери» 1995 йилнинг июль ойидан 1996 йилнинг апрелигача ишлаб, ҳужасининг чўнтагига нақд 7370 сўмни солиб қўйди.

Уйда оёқни чўзиб нафақа гаштини сураётган акаси ўзи заводда ишлаётганидан хабардор ёки йўқлиги суриштирувда маълум бўлади. Укасига нисбатан эса жиноий иш қўзғатилди.

Ибодулла ЎСАРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати ходими.

Сўранг — жавоб берамиз

Имтиёзлар беҳисоб

> **Газеталарда эълон қилинаётган баъзи расмий ҳужжатларда «Иккинчи Жаҳон уруши қатнашчилари ва ногиронларига (уларга тенглаштирилган шахсларга)» деган иборага тез-тез кўзимиз тушиб туради. Лекин уруш қатнашчилари ва ногиронларига кимларнинг тенглаштирилиши ҳақида тўла маълумот берилмайди. Бизга шу масалада тушунча беришингизни сўраймиз.**
>
> **С. ЯЛҚАШОВ,**
> **Навоий вилояти.**

Ҳақиқатдан ҳам меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга оид Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларида бу ибора тез-тез қўлланиб турилади. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 11-майдаги 249-сон қарори билан тасдиқланган рўйхатга асосан қуйидагилар уруш қатнашчиларига тенглаштирилади:

а) 1941 йилнинг 22 июнидан 1954 йилнинг 31 декабригача бўлган даврда қирувчи батальонлар, взводлар ва халқни ҳимоя қилувчи отрядлар таркибида собиқ СССР ҳудудида жанговар ҳаракатларда иштирок этган шахслар;

б) Ватан уруши ва гражданлар уруши даврида партизан отрядлари ва қўшилмаларида ёки яширин ишларда бўлган шахслар;

в) Ватан уруши йилларида ҳаракатдаги армия таркибида ёки ҳарбий ҳаракатлар кетаётган жойларда хизматни ўтаган собиқ СССРнинг ички ишлар вазирлиги органлари ва Давлат хавфсизлиги қўмитаси органларининг бошлиқлар ҳамда оддий ходимлар таркибида бўлган шахслар;

г) Ватан уруши даврида ҳаракатдаги армия ва флотлар таркибидаги қисмлар бўлинмаларида балоғат ёшига етгунга қадар полк ўғиллари ва юнгалар сифатида юрган шахслар;

д) фронт яқинидаги темир йўлларда, мудофаа чизиғи иншоотлари қурилишида, ҳарбий-денгиз базалари, аэродромлар ҳамда Ватан уруши даврида ҳарбий ҳаракатлар кетаётган жойлардаги бошқа ҳарбий объектлар қурилишида иштирок этган ходимлар;

е) ҳаракатдаги армий таркибида ишлаган ёлланма ходимлар таркибида бўлган шахслар;

ж) Ватан уруши даврида фашист концлагери (гетто ва зўрлик билан ушлаб туриладиган жойлар)да бўлган шахслар (тутқунлар, шу жумладан, болалар);

з) Ленинград шаҳрининг қамал даврида шаҳарнинг корхона, муассаса ва ташкилотларида меҳнат қилган ва «Ленинград мудофааси учун» медали ҳамда «Қамалдаги Ленинград фуқаросига» нишони билан тақдирланган шахслар;

и) 1956 йилнинг 24 октябридан 1956 йилнинг ноябригача бўлган даврда Венгрия ҳудудидаги жанговар ҳаракатлар пайтида ҳарбий қисмлар, штаблар ва муассасаларда хизматни ўтаган ҳарбий хизматчилар;

к) ҳарбий ҳаракатлар кетаётган мамлакатларда ўз байналминал бурчларини адо этган, тинчлик ўрнатувчи кучлар таркибида иштирок этган ҳарбий хизматчилар, ички ишлар ва миллий хавфсизлик хизмати органларининг бошлиқлар ва оддий ходимлар таркибидан бўлган шахслар.

Қуйидаги ногиронлар уруш ногиронларига тенглаштириладилар:

а) собиқ СССР ва Ўзбекистон Республикаси чегараларини қўриқлаш пайтида яраланиш, контузия олиш, майибланиш ёки касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган ҳарбий хизматчилар;

б) 1941 йилнинг 22 июнидан 1954 йилнинг 31 декабригача собиқ СССР ҳудудида ҳаракат қилган ҳамда қирувчи батальонлар, взводлар ва халқни ҳимоя қилувчи отрядларда хизмат қилган даврда яраланиш, контузия олиш, майибланиш ёки касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган шахслар;

в) темир йўлнинг фронт яқинидаги участкаларида ишлаган, мудофаа иншоотлари, ҳарбий-денгиз базалари, аэродромлар ва бошқа ҳарбий объектлар қурилиши ишларида қатнашган ҳамда Ватан уруши йилларида уруш бўлаётган жойларда яраланиш, контузия олиш, майибланиш ёки касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган ходимлар;

г) иккинчи жаҳон уруш ва гражданлар уруши йилларида партизан отрядлари ва қўшилмалари таркибида ёки яширин ишларда бўлган даврда яраланиш, контузия олиш, майибланиш ёки касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган шахслар;

д) ҳаракатдаги армия таркибидаги ишларда яраланиш, контузия олиш, майибланиш ва касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган ёлланган таркибдаги шахслар;

е) иккинчи жаҳон уруши даврида фашист концлагерларида (гетто ва зўрлик билан тутиб туриладиган бошқа жойларда) бўлган даврда яраланиш, контузия олиш, майибланиш ва касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган шахслар (тутқунлар. шу жумладан болалар);

ж) тинчлик ўрнатувчи кучлар таркибида қатнашиш, шунингдек, ҳарбий ҳаракатлар кетаётган мамлакатларда байналминал бурчларини адо этиш туфайли яраланиш, ички ишлар органлари ва миллий хавфсизлик хизматининг бошлиқлар ва оддий таркибидан бўлган шахслар;

з) ҳарбий хизматдаги вазифаларни (хизмат вазифаларини) бажариш пайтида яраланиш, контузия олиш, майибланиш ва касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган ва оддий ходимлар таркибидан бўлган шахслар;

и) ўқув машғулотлари ёки текшириш учун йиғинларга чақирилган ва шу йиғинларда ўз хизмат бурчларини бажараётиб яраланиш, контузия олиш, майибланиш ва касалланиш натижасида ногирон бўлиб қолган ҳарбий мажбуриятли шахслар.

Уруш қатнашчилари ва уруш ногиронлари учун беҳисоб имтиёзлар берилган. Бу ғамхўрликдан баҳраманд бўлинг.

Ахборот

«ТИНЧ ОСМОН ОСТИДА»

Пойтахтдаги Ўзбекистон рассомлар уюшмасининг кўргазмалар залида Ўзбекистон халқ рассоми, профессор Малик Набиевнинг 80 йиллиги муносабати билан «Тинч осмон остида» мавзуида асарлари кўргазмаси очилди.

Малик Набиев ўзбек диёрининг меҳнаткаш халқини, унинг бой тарихи ва буюк сиймолари образларини ўзига хос талқин эта олган атоқли мўйқалам соҳибидир. Рассомнинг кўргазмасига қўйилган «Амир Темур», «Амир Темурнинг ўсмирлик даври», «Бобур»,»Беруний»,»Улуғбек», «Ал-Хоразмий» каби асарлари томошабин қалбида илиқлик уйғотади. Бу каби санъат асарлари ўтмишдан ҳикоя қилади, тарихий билимларни янада ойдинлаштиради.

Рассомнинг бошқа мавзудаги асарлари ҳам томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Давур ЖОЗИЛОВ.

Реклама

«ЯНГИЙЎЛМЕБЕЛЬ»

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТИЖОРАТ ШИРКАТИ ҚУЙИДАГИ МАҲСУЛОТЛАРНИ СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ:

Офис мебеллари;

«Янгийўл» номидаги юмшоқ мебеллар;

«Шаҳризода» номидаги ётоқхона мебеллари;

Ёзув столлари;

Уйга ўрнатиладиган турли катталикдаги кўзгулар;

Йиғма мебеллар;

Кўрпа, кўрпачалар, кўрпа жилдлар;

Одеял, ёстиқ жилд ва матраслар;

Мебеллар ва ётоқхона жиҳозлари савдо тармоқларидаги нархлардан 30 фоиз арзон.

Тошкент вилояти ҳудудидаги ташкилот ва корхоналар мебеллардан катта ҳажмда харид қилгудай бўлса, мебеллар кўзланган манзилга транспорт ҳақи олинмай ширкат томонидан етказиб берилади.

Манзил:Тошкент вилояти, Янгийўл шаҳри, Р.Назирова кўчаси, 30-уй.

Телефонлар: (3712) 7-58-90, 7-24-75

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир Саидакром САИДВАЛИЕВ

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79. Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар —56-87-78, 56-87-63. Ишлаб чиқариш ва хўжалик — 56-85-43

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Андижонда — 5-23-10. Бухорода — 3-50-10. Гулистонда — 2-24-98. Жиззахда —3-82-18. Навоийда —3-41-99. Наманганда — 6-22-10. Нукусда — 2-44-46. Самарқандда — 35-64-22. Термизда — 2-70-07. Тошкентда — 56-82-79. Фарғонада — 24-58-43. Урганчда — 6-03-40. Қаршида — 5-33-71.

Муҳарририятга келган қўлёзмалар (2 оралиқда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Таҳририят воситачилик қилмайди. Мақолалардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр- мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

- Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
- Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
- Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

- Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

- IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Тиражи — 27.999. Буюртма Г- 0268. Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилди 21.00. Масъул навбатчи: Нодира РАШИДОВА. 1 2 3 4 5 6